Cena 60 gr.

Ніва

Цана 60 гр.

NIWA
Tygodnik Z.G. Białoruskiego
Towarzystwa Społeczno-Kulturalneao

Тыднёвік
Г.П. Беларускага
грамадска-культурнага таварыства

№ 36 (132) БЕЛАСТОК, 7 ВЕРАСНЯ 1958 года ГОД III

Планава і прадумана кіраваць культурна-асветнай працай

У канцы верасня г. г. адбудзецца ў Беластоку чарговы пленум Галоўнага Праўлення Беларускага грамадска - культурнага таварыства ў Польшчы.

Падрыхтоўка да Пленума ўжо праводзіцца ва ўсіх аддзелах БГ-КТ. На пасяджэннях праўленняў аддзелаў БГ-КТ разважаюцца праблемы, якія будуць пастаўлены на пленуме ў Беластоку.

Ужо першыя пасяджэнні праўленняў аддзелаў паказваюць, што асабліва не будзе чым пахваліцца. Аддзелы БГ-КТ усё яшчэ не патрапілі дастаткова разгарнуць культурна - асветнай працы сярод беларусаў. Сведчыць аб гэтым лік членаў таварыства і лік гурткоў. А ці ж сапраўды справа аж так цяжкая і нічога нельга зрабіць. Няпраўда! Што нешта можна зрабіць. Прыкладам няхай паслужыць Беластоцкі Гарадскі аддзел БГ-КТ, які на працягу двухмесячнага існавання патрапіў згуртаваць у Беластоку звыш 150 членаў, адкрыць бібліятэку, сарганізаваць штотыднёвыя агляды савецкіх кінафільмаў.

Значыць можна нешта рабіць, калі праўленне аддзела планава і прадумана кіруе працай, і то не на словах але на справе.

Ды вось іменна гэтай пасьлядоўнай планавасці няма ў нашых аддзелах.

Дагэтуль не наладжаны сістэматычныя інструктаж аддзелаў і гурткоў. Інструктары робяць усё, толькі не тое, што трэба, не тое за што з'яўляюцца адказнымі перад Галоўным Праўленнем. Напрыклад: Інструктар Калядка, які адказвае за асвету, не змог наладзіць навучання беларускай мовы, як прадметаў у школах: Дубічах Царкоўных у Гайнаўскім павеце, Каралёвым Мосце ў Беластоцкім павеце і Аўгустове, у Бельскім павеце.

А як выглядае інструктаж аддзелаў? Нажаль і тут карціна непрывабная. Галоўнае Праўленне, апрача нарад сакратароў аддзелаў, не склікае сістэматычна пасяджэння праўленняў аддзелаў. Больш таго і сакратары аддзелаў не маюць амаль зусім планаў працы. З боку ГП БГ-КТ няма кантролю выканання прынятых планаў працы.

Колькасць гурткоў Таварыства, хоць і памалу, аднак павялічваецца. Інструктары не могуць ахапіць іх сваім асабістым інструктажам. Таму шмат гурткоў цалкам застаецца без дапамогі. І тут нараджаецца неабходнасць апрацавання інструктажа. ГП БГ-КТ і аб гэтым не падумала.

На II З'ездзе шмат гаварылася аб асвеце, культуры, метадах працы. Гаварылася, напрыклад, аб усебаковым забеспячэнні матэрыяламі гуртоў самадзейнасці, неабходнымі для іх росту і развіцця. Што ж зроблена дзеля гэтага? Выдадзена ў гэтым годзе дзве п'есы: «Пінскую шляхту», «Прымакі». І гэта ўсё забеспячэнне. Ці дастаткова — гаварыць не трэба. А магло быць лепш. Матэрыялы такія, калі не ў сябе, дык можна было знайсці ў Беларусі, у Мінску. Не сумняваемся, што нашыя ўлады памаглі б Таварыству атрымаць з Беларусі выданні, патрэбныя ў працы мастацкіх гурткоў БГ-КТ.

* * *

Да Пленума засталося нямнога часу. Маючы гэта на ўвазе, трэба нашым актывістам яшчэ раз сур'ёзна прадумаць, якім спосабам наладзіць працу Таварыства і з канкрэтнымі рэальнымі прапановамі прыйсці на Пленум.

Гайнаўшчына рыхтуецца да святкавання 40-годдзя КПП

Некалькі дзён таму назад у Гайнаўцы быў пакліканы Павятовы камітэт па святкаванню 40-годдзя ўтварэння КПП. Старшынёй Камітэта выбраны І сакратар Павятовага Камітэта Польскай Аб'яднанай Рабочай партыі ў Гайнаўцы Віталь Сапоцька. У склад камітэта ўвайшлі старыя камуністы, дзеячы КПП і КПЗБ, грамадскія і палітычныя дзеячы Гайнаўшчыны. У сувязі са слаўтай гадавінай пакліканы камітэт распрацаваў падрабязны план дзеяння. У адной з зал музея ў Белавежы будзе адкрыты музей гісторыі рабочага руху Гайнаўшчыны.

У Гайнаўцы падрыхтавана выстаўка на тэму рэвалюцыйнай дзейнасці КПЗБ на Гайнаўшчыне. Будуць таксама наладжаны сустрэчы старых дзеячоў КПЗБ з рабочымі, сялянамі, інтэлігенцыяй, школьнай моладдзю і партыйнымі актывістамі. У плане дзейнасці сказана аб тым, што ў апошнія дні лістапада г. г. адбудзецца павятовы З'езд членаў КПЗБ з мэтай азнаямлення насельніцтва павета са слаўтай мінуўшчынай КПЗБ.

Ва ўсіх вёсках павета будуць наладжаны лекцыі -даклады аб дзейнасці КПЗБ. Мясцовыя радыёвузлы, раз на два тыдні, будуць перадаваць спецыяльныя радыёперадачы на гэтую тэму. Сакратар прапаганды ПК ПАРП тав. Б. Нікіцюк падрыхтаваў да выдання спецыяльную брашуру аб дзейнасці КПЗБ на Гайнаўшчыне.

Святкаванне слаўтай гадавіны распачнецца ўрачыстай акадэміяй у Гайнаўцы.

Такія ж акадэміі адбудуцца таксама ў Белавежы, Кляшчэлях, Трасцянцы, Навасёлках. Новым Бярозаве. Чыжах і іншых мясцовасцях Гайнаўскага павета. (в.б.)

Зазвінеў званок

Еду ў Мастаўляны. Яшчэ раз прыпамінаю ўказанне галоўнага рэдактара. Значыць маю зрабіць некалькі здымак з урачыстага распачацця першага навучальнага года ў школе імя Кастуся Каліноўскага ў Мастаўлянах. А ўжо абавязкова трэба было сфатаграфаваць мемарыяльную дошку ў двух мовах на сцяне школы! Гістарычная місія...

Школьны будынак прывітаў чысткай. Пусткай дзіўнай майму прыўзнятаму настрою? Некалькі дзесяткаў дзяўчынак і хлопчыкаў сабралося на калідоры. Пачынаецца першы вучнёўскі ранішнік у наступаючым навучальным годзе. Кіраўнік Мікола Рэмжа сардэчна вітае сваіх выхаванцаў. Я, як адзіны афіцыйны госць, таксама «дакладаю сваіх тры грошы».

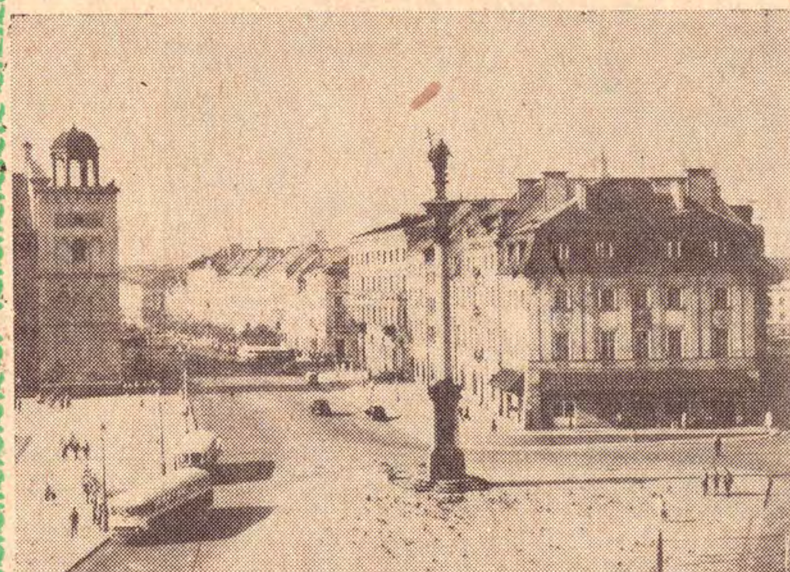
Пачатковай школе ў Мастаўлянах яшчэ не прысвоена імя Кастуся Каліноўскага. Гэтая ўрачыстасць мела адбыцца 2-га верасня г. г. Аднак тут нібы перашкодзіла рэарганізацыя Аддзела культуры ў Беластоку.

На сценах школы не ўбачыў не толькі двумоўнай мемарыяльнай дошкі, але нават і школьнай шыльды. Старшыня мясцовай Грамадскай рады Міхась Усовіч нешта прыпомніў, што крыху там узбіралася грошай на «гэтую дошку». Але, калі ніхто з уладаў гэтым не цікавіцца... то...?

Дарэчы будзе дадаць, што Міхась Усовіч з'яўляецца членам Камітэта пабудовы помніка Кастусю Каліноўскаму, які існуе ў Беластоку.

С. ЯНОВІЧ

ВАРШАВА 1958 ГОД



19 год мінула ад гітлераўскага нашэсця на Польшчу. Варшава — сталіца нашай краіны шмат папярпела ад вайны і гітлераўскай акупацыі. Сёння бурліць жыццём. На папялішчах пабудаваны новыя дамы. (*Чытай артыкул на стар. 2 «У 19 гадавіну нашэсця гітлераўцаў на Польшчу»*).

Беларускі народны калектыў песні і танца з Беластока на дажынках у Вострава

31 жніўня г. г. Беларускі народны калектыў песні і танца з Беластока пад кіраўніцтвам Тацяны Гіжэўскай і Гэлены Зюлкоўскай, выступіў з канцэртам на павятовых дажынках у Вострава, Сакольскага павета. Вакол эстрады, якая была ўладжана на паветры, сабралося каля 300 асоб насельніцтва з Вострава і навакольных вёсак.

Людзі з зацікаўленнем, з любасцю глядзелі на самадзейнікаў. Кожны нумар праграмы ўзнагароджвалі шматлікімі воплескамі.

Пажылыя мужчыны і жанчыны плакалі з радасці слухаючы песні ці ў выкананні саліста Васі Кардзюкевіча ці ўсяго хору.

Не меншым поспехам карысталіся таксама і танцы, асабліва полька «Янка» і «Лявоніха».

Мелодыя і словы апошняга наогул вядомы беларускаму насельніцтву, але харэаграфічная пастаноўка не вядомая ані нашай моладзі, ані таксама старэйшым, і таму, калі было аб'яўлена канферанс'е: «беларускі народны танец «Лявоніха», ў выкананні ўсяго калектыву», па натоўпе прайшоў шум, пачуліся ўзрадаваныя галасы і людзі рухнуліся наперад да самай эстрады.

На заканчэнне канцэрта ад імя мясцовай моладзі кіраўнікам калектыву былі ўручаны кветкі. Пасля канцэрта адбылася супольная забава. Моладзь беларускага калектыву весела і сардэчна праводзіла час з моладдзю Вострава.

(зб)

Яшчэ адзін гурток БГ-КТ

Нядаўна ў вёсцы Рыбакі (Беластоцкі павет) сарганізаваўся гурток БГ-КТ. Гурток налічвае 11 членаў. Старшынёй гуртка выбраны солтыс Аляксандр Хлябіч, сакратаром Уладзімір Палецкі з вёскі Гарбары, касірам — Мікола Міруць. На першым пасяджэнні члены гуртка пастанавілі сарганізаваць сваю бібліятэку. (яс)

ПАВЕДАМЛЕННЕ

„Польскае радыё" у Беластоку паведамляе сваіх радыёслухачоў, што, пачынаючы ад аўторка, 9 верасня г. г. радыёперадача на беларускай мове, якую вы чуеце ў кожную пятніцу ад 16.05 гадз. да 16.20 гадз., будзе паўтарацца ў кожны аўторак ад 6.00 гадз. да 6.15 гадз.

Польскае радыё просіць радыёслухачоў беларускіх перадач прысылаць свае заўвагі і пажаданні па адрасу:

Komitet do spraw Radiofonii „Polskie Radio". Białystok ul. Akademicka 26.



1 верасня 1958 г., у 19 гадавіну гітлераўскага нашэсця на Польшчу, на вайсковым магільніку на Павонзках устаноўлены ганаровыя варты ля кватэры загінуўшых абаронцаў Варшавы.

У 19 гадавіну нашэсця гітлераўцаў на Польшчу

Дэманстрацыя насельніцтва Варшавы

1 верасня г. г. у 19 гадавіну нашэсця гітлераўцаў на Польшчу на Рынку Старога Мяста ў Варшаве адбыўся мацутны мітынг. У гэтым, іграючым у сонцы, квартале горада, які быў найгорш знішчаны захопнікамі, а ў якім зараз і следу не застацца па знішчэнні, сабралося 50 тыс. насельніцтва Варшавы.

Першы з прамовай выступіў старшыня Камітэта Фронта адзінасці народаў, пасол Станіслаў Асінскі, затым выступалі: старшыня ГП Саюза Барацьбітоў за свабоду і дэмакрацыю (ЗБоВіД) віцэ-міністр нацыянальнай абароны, генерал дывізіі Януш Зажыцкі, і першы сакратар ЦК Саюза сацыялістычнай моладзі — Мар'ян Рэнке.

Пасля афіцыяльнай часткі на эстрадзе выступіў з багатай мастацкай часткай Ансамбль песні і танца ВП. Вечарам дэманстраваліся ваенныя кінофільмы з верасня 1939 г.

Беластачане ўшанавалі памяць загінуўшых

У гэтым жа дню ў 18 гадзін з Праспекта Парада ў Беластоку рушыла, сарганізаваная Саюзам Барацьбітоў за свабоду і дэмакрацыю (ЗБоВіД), войскам і грамадскасцю Беластока, дэманстрацыя. Аркестр КБВ іграе марш, ідуць ганаровыя кампаніі ВОП і КБВ, далей калоны сціганосцаў, дэлегацыі з вянкамі, гарцэры. Разам з паходам вуліцамі ідзе грамадскасць горада.

Усе накіроўваюцца да Помніка Удзячнасці, ушанаваць памяць тых, якія загінулі ў барацьбе за вызваленне краіны. Выступае маёр ВОП. Якуб Загэмба. Гаворыць аб гераічным змаганні польскага войска, аб барацьбе за мір. Людзі стаяць з задуменнымі тварамі, яны ўважна слухаюць. Аркестр іграе нацыянальны гімн, дэлегацыі ўстаноў складоюць вянкі, пасля ўсе ідуць на магільнік, дзе пахаваны загінуўшыя воіны.

Тут выступае з прамовай падпалкоўнік КБВ Песёр. Ён выклікае на Паверку Загінуўшых.

Дэманстрацыя была пратэстам супраць тых, якія ў імя ўласных інтарэсаў хацелі б утапіць нашу краіну і ўвесь свет у моры вогненнай, страшэннай вайны.

Верасень 1939 г.



Трагічныя дні верасня 1939 г. Польскі ўрад і камандаванне войска здрадзілі краіне і народу.
На здымку: польскія салдаты гнаныя фашыстамі ў нявол̆ю.



Геройства і адвага польскіх воінаў, якія жыццём і крывёю плацілі за маладушнасць і баязнасць і здраду ўрада і ваеннага камандавання, адлюстравана ў творах мастакоў Народнай Польшчы.
На здымку: Абарона Волі ў 1939 г.
Мал. — Н. Астахевіча

Міжнародны агляд

Напружанае становішча каля берагоў Кітая

Як паведамляе друк, каля берагоў Кітайскай Народнай Рэспублікі стварылася напружанае становішча. Яно звязана з тым, што чанкайшысцкае камандаванне, якое акупіравала востраў Тайван, прадпрыняла цэлы шэраг правакацыйных мер супроць КНР. Чанкайшысцкая артылерыя і авіяцыя абстрэльваюць прыбярэжныя раёны Кітая. Пад апекай ЗША чанкайшысты рыхтуюць новую ваенную авантуру ў Азіі.

У сувязі са становішчам, якое стварылася ў праліве Тайвана, прэзідэнт ЗША Эйзенхауэр заявіў, што прыбярэжныя кітайскія астравы маюць для ЗША «узрастаючае значэнне», бо «нацыяналісты» (трэба чытаць чанкайшысты) «размясцілі каля 1/3 сваіх сіл на некаторых з гэтых астравоў».

Прэзідэнт прыпомніў, што ЗША аказваюць ваенную падтрымку чанкайшыстам і не адмовяцца ад сваіх абавязкаў ці заяў, якія ЗША ўжо зрабілі па гэтаму пытанню.

Такім чынам, прычынай напружанасці ў Азіі зноў выступілі Злучаныя Штаты Амерыкі.

ЗША узмацняюць сёмы флот на Ціхім акіяне

Агенцтва Юнайтэд Прэс Інтэрнэйшнл паведамляе, што 29 жніўня ў адпаведнасці з загадам камандавання амерыканскага ваенна - марскога флоту авіяносец «Мідуэй» накіраваўся ў заходнюю частку Ціхага акіяна ў суправаджэнні цяжкага крэйсера «Лос - Анжалос». З прыбыццём гэтых караблёў лік сёмага флоту павялічыцца на 53 баявых караблі.

Агенцтва ўказвае таксама, што, як паведамілі ў аўтарытэтных колах, камандаванне ўзброенымі сіламі ЗША на Ціхім акіяне дазволіла пілотам амерыканскіх рэактыўных самалётаў праследваць самалёты Кітайскай Народнай Рэспублікі над большай часткай Тайванскага праліва.

Выступленне Д. Нэру

Адкрываючы 26 жніўня спрэчкі па пытаннях унешняй палітыкі ў Савеце штатаў Індыі, прэм'ер-міністр Нэру выказаў задавальненне вынікамі надзвычайнай спецыяльнай сесіі Генеральнай Асамблеі ААН.

Прэм'ер-міністр Індыі рэзка крытыкаваў Багдадскі пакт і пакт СЕАТО, падкрэсліўшы, што гэтыя пакты ігнаруюць сапраўдныя рухаючы сілы ў Азіі.

Закрануўшы затым становішча на Далёкім Усходзе, Нэру сказаў, што акупацыя чанкайшысцкімі войскамі кітайскіх прыбярэжных астравоў Куэмой і Маўзу з'яўляецца сталай крыніцай спрэчак у гэтым раёне.

Няўдачная паездка дэ Голя па краінах Афрыкі

Старшыня савета міністраў дэ Голь закончыў 27 жніўня паездку па краінах Французскай Экватарыяльнай і Заходняй Афрыкі. Мэта паездкі была ў тым, каб прыцягнуць насельніцтва гэтых краін да ўдзелу ў падстаячым 28 верасня рэферэндуме па пытанню аб новай канстытуцыі Французскай рэспублікі.

У час паездкі дэ Голя, як паведамляюць газеты, адбыліся дэманстрацыі, удзельнікі якіх патрабавалі прадастаўлення афрыканскім народам незалежнасці. Асабліва бурнай была сустрэча дэ Голя з насельніцтвам Дакара (Французская Заходняя Афрыка). Дзесяткі тысяч дэманстрантаў выйшлі сустракаць яго з лозунгам «Незалежнасці!». У час мітынгу на цэнтральнай плошчы Дакара выступаючыя, у тым ліку і дэ Голь, былі пазбаўлены магчымасці гаварыць — народ, які сабраўся на плошчы, заглушаў іх галасы крыкамі: «Незалежнасці!».

Дэ Голь павінен быў спыніць далейшую паездку па краінах Афрыкі.

Інданезійскія мяцежнікі атрымліваюць дапамогу звонку

Як паведамляюць ваенныя ўлады, астанкі мяцежнікаў на Поўночным Сулавесі працягваюць атрымліваць дапамогу з-за мяжы. Указваецца, што 16 жніўня непазнаны самалёт скінуў зброю на аэрадромы Калавіран і Тасука, якія знаходзяцца ў руках мяцежнікаў. Напярэдадні дня незалежнасці Інданезіі, які адзначаўся 17 жніўня, самалёт «Б-26» амерыканскай вытворчасці, які, як мяркуюць, базіраваўся на Паўднёвых Філіпінах, абстраляў рыбацкія лодкі.

У. Л.

Шуміха аб спыненні ЗША і Вялікабрытаніяй ядзерных выпрабаванняў і што за гэтым крыецца

Увесь свет абляцела вестка аб рашэнні ЗША і Вялікабрытаніі спыніць на адзін год ядзерныя выпрабаванні. Такія рашэнні можна толькі вітаць. Таму народы ўсяго свету з глыбокім задавальненнем успрынялі гэтыя паведамленні. Праўда, ЗША і Вялікабрытанія не маюць намеру неадкладна спыніць ядзерныя выпрабаванні. Яны хочуць гэта зрабіць 31 кастрычніка. Але і гэта не бяда. Ядзерныя выпрабаванні праціягваюцца ўжо не мала год. Можна пачакаць яшчэ некалькі месяцаў, але потым... жыць спакойна.

Ці так гэта? Ці не крыецца ў рашэнні ЗША і Вялікабрытаніі вераломства? Гэта сумненне грунтуецца на фактах.

Амерыканскі друк адзначае, што заява Белага дома аб намеранні ЗША на поўных умовах часова спыніць выпрабаванні ядзернай зброі з'яўляецца ўступкай сусветнай грамадскай думцы. Ці яна разлічана на тое, каб хаця часткова аднавіць прастыж, які ЗША страцілі сярод нейтральных краін, калі СССР у пачатку гэтага года аб'явіў, што ён адмаўляецца ад ядзерных выпрабаванняў.

У рэакцыйным артыкуле газеты «Нью-Йорк таймс» гаворыцца, напрыклад, што далейшае пагарджанне непакоеннем мільёнаў людзей было б проста палітычным глупствам.

Прадстаўнікі Пентагона растлумачылі, што ЗША будуць працягваць вытворчасць ядзернай зброі і ўзбройваць ёю воінскія часці, нягледзячы на спыненне выпрабаванняў. Спыненне на год выпрабаванняў атамных зарадаў само па сабе істотна не пашкодзіць выкананню праграмы, заявілі гэтыя прадстаўнікі. Такім чынам, ЗША не намераюцца адмовіцца ад атамнага ўзбраення наогул. Яны хочуць аднавіць толькі свой прастыж. Чаму ж ЗША і Вялікабрытанія аб'явілі, што на працягу года не будуць праводзіць выпрабаванні гэтай смяротнай зброі?

Вядома, што ЗША і Вялікабрытанія да 31 кастрычніка намераны закончыць цэлую серыю выпрабаванняў атамнай і вадароднай зброі. Пасля гэтага па прызнанню амерыканскіх і англійскіх экспертаў, патрабуецца, ад 12 да 24 месяцаў, каб добра вывучыць вынікі вялікай серы выпрабаванняў. Толькі вывучыўшы гэтыя вынікі, можна прыступіць да новых выпрабаванняў. Такім чынам, часовае спыненне выпрабаванняў ядзернай зброі ЗША і Вялікабрытаніяй дыктуецца зусім не мірнымі намерамі гэтых краін, а проста неабходнасцю падрыхтоўкі новай серыі выпрабаванняў. Падрыхтаваць жа новую серыю выпрабаванняў атамнай і вадароднай зброі на аснове вывучэння вынікаў папярэдняй немагчыма раней, як на працягу аднаго года.

Дык чаму ж не выкарыстаць гэты час для адналення свайго прастыжу? Чаму не аб'явіць голасна, што мы як быццам бы адмаўляемся на год ад ядзерных выпрабаванняў? А потым, потым залежыць усё ад Савецкага Саюза. Калі не дасягнем дагаворанасці па раззбраенню (такую ўмову паставіў Эйзенхауэр), зноў пачнем выпрабаванні. Так мяркуюць правячыя колы Вашынгтона і Лондана. Іх палітычныя хітрыкі добра разумее грамадскасць усяго свету. Разумеюць гэта і некаторыя кангрэсмены ЗША. Так кангрэсмен Халіфілд (дэмакрат ад штата Каліфорнія) нядаўна заявіў, што агаворка Эйзенхауэра, у якой гаворыцца аб тым, што ЗША адновяць выпрабаванні ў выпадку, калі не будзе дасягнуты задавальняючы прагрэс у перагаворах па раззбраенню, можа забіць увесь план спынення выпрабаванняў.

Вось што крыецца за тою шуміхаю, якую паднялі на Захадзе ў сувязі з прадстаячым часовым спыненнем ЗША і Вялікабрытаніяй атамных і вадародных выпрабаванняў.

У. ЛЕБЯДЗІНСКІ

Ля парога багацця

Пра калгаснікаў сельгасарцелі імя Леніна гавораць проста:

Гаспадарлівы народ.

І адразу перад позіркам узнікаюць новыя вясковыя вуліцы, прасторныя памяшканні для жывёлы, новыя машыны, набытыя гэтай вясной, электрычныя агні, што заліваюць вёску ўвечары. Вядома, уяўляюцца і выдатныя ўраджаі, добрыя вынікі жывёлагадоўлі, дастатак у калгаснай сям'і.

Гады тры таму назад у Пакалюбічах жывёла знаходзілася ў дрэнных саманных памяшканнях з саламянымі стрэхамі. Мясцовы фотааматар зазняў іх для гісторыі і, цяпер гэтыя здымкі дэманструюцца ў кабінеце старшыні калгаса на спецыяльнай вітрыне. І тут жа побач — фатаграфіі новых жывёлагадоўчых памяшканняў. Кантраст здзіўляльны!

Жывёлагадоўчы гарадок калгаса размясціўся на высокім узгорку. У цэнтры яго знаходзіцца кароўнік. Ля парога — скрыня з вапнай. Перш чым зайсці ў кароўнік, вас запрашаюць у маленькі пакой, дзе даяркі запісваюць свае надоі, адпачываюць у вольны час. Дынамік трансліруе музыку. На сцяне — лісток славы, які расказвае аб ходзе сацспаборніцтва па надою малака.

Пакалюбіцкія жывёлаводы сапраўды вельмі гаспадарлівыя, працавітыя. У знатнай даяркі Марыі Осіпаўны Кавалёвай на грудзях — Залатая Зорка Героя. Жанчына яшчэ добра помніць, як цяжка было на ўласным мізэрным надзеле зямлі. Вясной заўсёды сядзелі без хлеба, ледзь перабіваліся. А

> У апошніх гадах шмат чаго змянілася ў сельскай гаспадарцы Савецкага Саюза. Чэрвеньскі Пленум КПСС прызнаў мэтазгодным адмяніць абавязковыя пастаўкі калгасамі сельскагаспадарчых прадуктаў дзяржаве і натуральную аплату за работы выконваныя МТС-амі. Калгасы закупілі ўжо тысячы трактараў і розных сельскагаспадарчых машын.
>
> Побач змяшчаем артыкул С. Міхайлава, які пабываў у адным з калгасаў БССР

цяпер хлеба ў кожнага калгасніка багата, ёсць і грошы.

Не адразу, вядома, стала добрым жыццё, былі і цяжкія часы. Не хапала кармоў, жывёла ледзь трымалася на нагах. А надойвалі тады па 600—700 літраў малака з каровы. Летась жа ў Пакалюбічах атрымалі ад кожнай каровы больш за тры тысячы літраў. Сёлета вырашылі атрымаць яшчэ большыя надоі, стварыць трывалую кармавую базу.

Ледзь развіднее — на ферме пачынаецца жыццё. Хутка праходзіць электрадойка.

У Кавалёвай многа паслядоўнікаў. Вось наперад у спаборніцтве вышла Таццяна Васількова.

— Пабачыце, не ўступлю нашай Марыі Осіпаўне.

— І ў мяне, думаю, не менш атрымаеце, — заўважае другая даярка.

Спаборніцтва разгараецца не толькі ў жывёлаводаў малочнатаварнай фермы.

Па дарозе на летнія пашы вы абавязкова сустрэнеце прадаўгаваты будынак са шлакаблокаў і цэглы. Вакол, амаль да самай сажалкі, высокі сятчаты плот. Гэта птушкаферма. У першы час не любілі чамусьці калгаснікі яе, лічылі, што няма карысці. Не разумелі, як выгадна вырошчваць курэй...

Летась птушніцы вырасцілі 10 тысяч галоў. Гэта не вельмі многа, калі ўлічыць, што атрымалі ўсяго 12 цэнтнераў белага мяса на 100 гектараў ворыва. Сёлета вырашылі павялічыць колькасць курэй у два з паловай разы. Калгас атрымае па 50 цэнтнераў мяса на 100 гектараў угоддзяў.

...Многа трэба прыкласці працы, каб выгадаваць прывезенае птушаня. Але вопытныя пакалюбіцкія птушказаводы прывыклі да гэтага. Ужо сем год працуе тут Параска Сырцова. Шмат давялося перажыць за гэты час. Не было раней такога добрага светлага памяшкання, туліліся ў хлеўчыках. Птушкі гінулі. Таму і лічылі ферму непатрэбнай. На кожным сходзе лаялі птушніц. Потым пабудавалі памяшканне падабраўся добры калектыў. З'явіліся кармушкі, спецыяльныя паілкі.

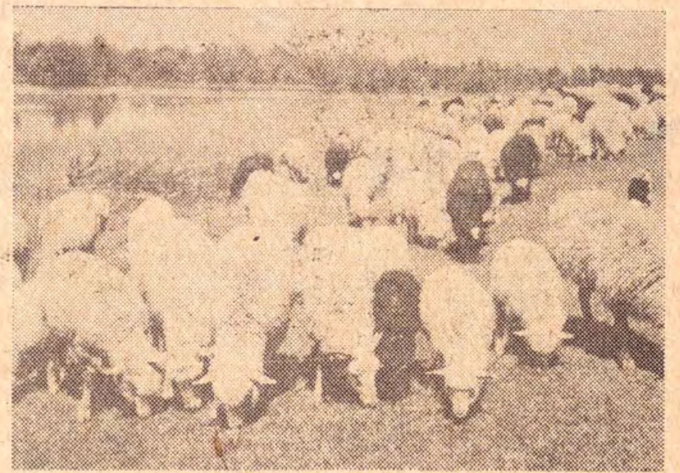
— Вось бачыце, — усміхаючыся, паказвае Сырцова на прасторныя секцыі. — Працуем нядрэнна. — Яна бянтэжыцца ад уласнай пахвалы, а на грудзях яе паблісквае нядаўна атрыманы ордэн Працоўнага Чырвонага Сцяга.

Куранят сёлета будзе 25 тысяч. У іх свая гаспадыня — Ганна Семенцава. Шэсць год працуе яна на ферме.

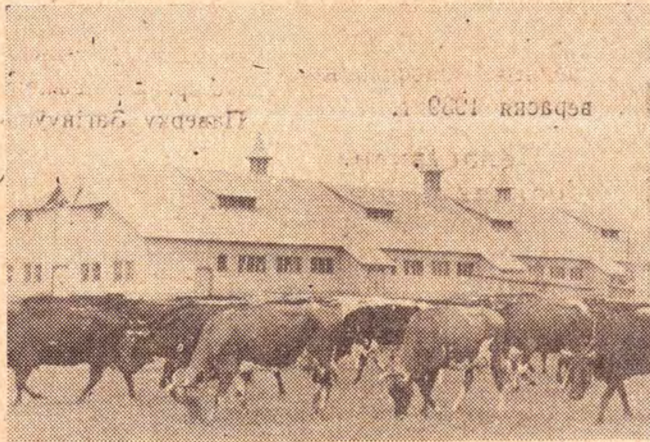
Тэмпература ў памяшканні куранят круглыя суткі — 28 градусаў. Яны ўдосталь атрымліваюць вітамінаў, тварог, а каб раслі хутчэй — даюць ім рыбін тлушч. Галоўная задача птушніц — не дапускаць страт. І Ганна Семенцава летась з усёй чарады страціла толькі 12 куранят. І сёлета пакуль усё ідзе добра. Першая партыя пераведзена на стойлавае ўтрыманне. І маленькім куранятам абсталявалі зручныя паілкі, яны не замочаць цяпер свае крыльцы. А гэта вельмі важна, бо выключае страты. Уведзена яшчэ адна навіна: кволых куранят з прафілактычнай мэтай абпраменьваюць сонцам.

Так, гаспадарлівы народ у калгасе імя Леніна.

С. МІХАЙЛАЎ



Атара тонкарунных авечак калгаса «Камінтэрн», Магілёўскай вобласці.



Новапабудаваны кароўнік у калгасе імя Гастэлла.
Фота — Я. Берлінер

Практычная падрыхтоўка да жыцця

Як паведамляе «Настаўніцкая газета» ад 15 жніўня г. г., Міністэрства Асветы БССР прыняла шэраг пастаноў, якія маюць на мэце ўзмацненне сувязі школьнага выхавання і вучобы з штодзённым жыццём і грамадскай этыкай савецкага чалавека.

Буйнае развіццё эканомікі рэспублікі за апошнія гады выклікала неабходнасць пашырэння выкладання фізічнай і эканамічнай геаграфіі БССР, падрыхтоўкі новых падручнікаў і метадалагічных распрацовак.

Багатае гістарычнае мінулае беларускага народа пастаянна і няўпынна вывучаецца вучонымі. Новыя адкрыцці патрабуюць пашырэння выкладання гісторыі БССР у школах і выпуску новых падручнікаў, якія больш падрабязна будуць інфармаваць вучняў з мінулым роднага краю.

Урокі па канстытуцыі СССР узбагачваюцца ўвядзеннем у 10-х класах выкладання асноўных пытанняў савецкага права. Побач з агульнымі праблемамі савецкай законнасці вучні пазнаёмяцца з паасобнымі артыкуламі грамадскага кодэкса, з дзейнасцю якіх кожны грамадзянін мае непасрэдную сутычнасць у штодзённым жыцці.

Апрача шырокай палітэхнізацыі савецкай школы, для вучня, пачаўшы з 5-га класа, выкладаецца дамаводства. У праграму па дамаводству ўваходзіць: курс крою і шыцця, кулінарыя (нарыхтоўка яды), гігіена і г. д.

Такім чынам савецкая школа імкнецца, апрача высокай тэарэтычнай падрыхтоўкі, даць школьнікам практычныя веды з штодзённага жыцця.

Нашым асветным установам таксама вартавала б падумаць над гэтай праблемай.

(м. г.)

Мгр. В. БЕЛАКАЗОВІЧ

ЛЕЎ ТАЛСТОЙ

(9. IX. 1828 — 20. XI. 1910)



9 верасня гэтага года спаўняецца 130 год з дня нараджэння Льва Талстога. Такія геніяльныя творы вялікага пісьменніка зямлі рускай, як: «Дзяцінства, Малалецтва, Юнацтва», «Севастопальскія апавяданні», «Вайна і мір», «Анна Карэніна», «Уваскрасенне», «Хаджы - Мурат», «Жывы труп» і многія іншыя складаюць гордасць усёй міравой літаратуры. Выразнымі рысамі таленту Талстога з'яўляюцца незвычайная назіральнасць, тонкі аналіз душэўных пачуццяў, паэзія ў малюнках прыроды, цудоўная прастата. Пры гэтым неабходна выдзеліць і асоба падкрэсліць той факт, што назіральнасць Талстога накіравана ў асноўным на з'явы псіхічнага парадку, на самы працэс нараджэння думкі, пачуццяў у чалавека, на тое, як адны думкі і пачуцці замяняюцца іншымі, калі пройдуць усе свае стадыі развіцця. Гэта так званая талстоўская дыялектыка душы.

Амаль 60 год гучэў у рускай і міравой літаратуры голас вялікага мастака, палкага выкрывальніка сацыяльнай несправядлівасці. Леў Талстой, як гэта правільна заўважыў У. І. Ленін, выказаў надзвычай моцны, непасрэдны і шчыры пратэст супроць грамадскай хлусні і фальшу. Гэты пратэст значна ўзмоцніўся ў сувязі з пераходам пісьменніка на пазіцыі патрыярхальнага сялянства. Бязлітасная крытыка эксплуататарскага грамадства, выкрыванне яго разбэшчанай маралі, хлуслівай філасофіі і прадажнага мастацтва, гнеўнае асуджэнне захопніцкіх войн, шчырае спачуванне прыгнечаным народам і краінам — усё гэта мела ў свой час незвычайна вялікае прагрэсіўнае значэнне.

Леў Талстой праяўляў глыбокі інтарэс да славянскіх краін, яго абуралі несправядлівасць, нечалавечая эксплуатацыя, моцны нацыянальны прыгнёт, якім быў падвергнуты польскі народ, разбіты на часткі на працягу многіх год. Вялікі майстар рускага мастацкага слова, шчыра спачуваў нацыянальна - вызваленчай барацьбе польскага народа. Ён ненавідзеў прыгнятальнікаў у Польшчы. Іменна таму Талстой неаднаразова заяўляў, што падзел і прыгнёт Польшчы заўсёды ўзбуджалі ў ім вялікае абурэнне.

І вось у забітай прыгнечанай Польшчы Талстой бачыў залог вызвалення і росквіту яе ў будучым. Пакуты польскага народа давалі яму права на вялікую будучыню. Гэта выцякала з вучэння Талстога, і таму зусім зразумелы той інтарэс, які абудзіўся ў яго да Польшчы, а таксама да яе народа.

Леў Талстой вельмі любіў музыкальныя творы Шапэна, Манюшкі, Вяняўскага, Падзярэўскага, высока ён цаніў польскіх паэтаў і пісьменнікаў Міцкевіча, Красінскага, Славацкага, Сянкевіча, Ажэшка, Жаромскага. Вёў ён ажыўленую перапіску з польскім мастаком Янам Стыкам. Талстой атрымліваў многа лістаў ад палякаў па самых розных пытаннях.

У многіх творах Талстога сярод дзеючых асоб можна сустрэць палякаў, але адносіны пісьменніка да іх вельмі супярэчлівыя. У «Вайне і міры», напрыклад, ён адлюстраваў палякаў, як вернападданых васалаў Напалеона, якія гатовы бяссэнсава загінуць і гінуць, толькі б на вачах імператара. Пасля ж перахода на пазіцыі патрыярхальнага сялянства Леў Талстой палякаў адлюстроўваў толькі станоўча.

Аб гэтым ярка сведчаць вобразы палякаў у рамане «Уваскрасенне», у аповесці «Хаджы - Мурат» і апавяданні «За што»?

Як жа Леў Талстой адносіўся да беларускага нацыянальнага руху? Несумненна, ён спачуваў цяжкому становішчу беларускага народа, асабліва ж выказваў ён глыбокую зацікаўленасць жыццём беларускіх сялян. Аднак з беларускім адраджэннем, з беларускім нацыянальна - усведамленчым рухам і з беларускай літаратурай Леў Талстой не быў знаёмы і іменна таму ён не выказваў сваіх адносін да беларускай праблемы. Тым не менш яго высокае рэалістычнае бясстрашша, яго мастацкія адкрыцці ў галіне перадачы тонкай і

(Працяг на стар. 6)

З жыцця вёскі

У Арэхавічах непарадкі

У адлегласці некалькі кіламетраў ад Бельска, сярод хмызнякоў, раскінулася беларуская вёска Арэхавічы. Нішто асабліва не адрознівае яе ад іншых вёсак. Яблыні гнуцца ад пладоў, шмат саламяных стрэх, выбітая маставая, беларускі говар.

Іду па сяле. Памалу краявід змяняецца. У самым цэнтры вёскі, у двух-трох метрах ад вуліцы, перад маімі вачыма нечакана ўзнікла багнішча, па якім раскошна плавалі гусі, ды плёхаліся свінні, разносячы смурод па ўсёй вёсцы.

— Што гэта ў вас тут? — здзіўлена запытаў я ў незнаёмай пажылой кабеціны.

— Вой паночку! Ды ўжо два гады пажарная стража сагнала сюды людзей капаць вадаём. Людзі выкапалі, і на гэтым канец. Ды яшчэ паабяцалі, што сцены і дно забетануюць, выб'юць і абгародзяць драцянай сеткай.

Але што ім, — гаварыла з крыўдай жанчына, — паабяцалі, ды й паехалі сабе. А нам у вёсцы бяда з гэтаю ямаю. Топяцца каровы, дзеці. Вось дзяўчынку Ізыдора ледзь адшугалі.

Да нас падышоў малады чалавек і стаў паказваць, кудою брудная вада з вадаёма пасля дажджу працякае ў калодзежа. Праўда, драўляны калодзеж з бруднай вадой знаходзіцца не далей, як у 7 метрах ад вадаёма.

І тут міжволі насоўваецца пытанне, аб чым думаў начальнік, які даў загад пры самай вуліцы і пры студні капаць вадаём, ды чаму зусім перасталі цікавіцца ім пажарнікі.

З другога боку вуліцы знаходзіцца «Дом культуры», як яго з іроніяй называюць жыхары Арэхавіч. А чаму з іроніяй? Таму што ў гэтым доме няма культуры, больш таго, гэты дом прыносіць сорам жыхарам вёскі, аддзелу культуры ў Бельску, які знаходзіцца пад бокам Арэхавіч.

Перш за ўсё ў вочы кідаецца тое, што ў вялікім і ндрэнным будынку няма вокан. У грамадскай зале, у якой і цяпер часта адбываюцца забавы, поўна смецця. 4 вокны забіты дошкамі, а два без шыб. Печку з белай кафлі пачынаюць раскідаць сяляне. Ужо вырвалі дзверцы і пачынаюць вырываць кафлю. Дзвярэй тут даўно няма, так што можа заходзіць не толькі хто хоча, але і курам і свінням і другой жывёліне адкрыты дзверы. Няма дзвярэй і вокан у другім пакоі, у якім была ў мінулым бібліятэка. Шафа, у якой былі кніжкі, ляжыць, знішчаная, на зямлі. Кругом валяюцца кускі кніжак і часопісаў. Пасярэдзіне ляжыць паломаны пінпонгавы стол. Над забітым дошкамі акном вісяць партрэты вялікага індзійскага пісьменніка Р. Тагора і слаўнага рускага механіка І. П. Кулібіна. Быццам з гневам глядзяць гэтыя выдатныя людзі на беспарадак, на варварства, над культурай, над кніжкай.

Бяда ў тым, што ў Арэхавічах і моладзь, і старэйшыя, і солтыс нічым не цікавяцца, няма гаспадарскага вока. Не цікавяцца культурай працаўнікі Прэзідыума ГРН у Аўгустове і Аддзел Культуры ў Бельску. Калі глядзім на клуб і на вадаём у Арэхавічах, дык крыўдна робіцца за людзей, тут пражываючых, якія і самі маглі б прыкласці руку, каб навесці парадак у клубе, ці абгарадзіць вадаём.

М. Х.

Гінуць людзі на шасэ

З кожным годам усё больш развіваецца матарызацыя ў нашай краіне. На дарогах узмацняецца рух. Разам з гэтым штораз часцей чуваць аб няшчасных выпадках, прычынай якіх часцей за ўсё з'яўляецца п'янства або няўважлівасць. Многія з-за сваёй несвядомасці ігнаруюць, недаацэньваюць важнасць правіл вулічнага і дарожнага руху.

Як вынікае са статыстычных даных за 1 поўгоддзе, у Польшчы было 8.242 дарожных выпадкаў, у якіх 666 асоб засталося забітымі і амаль 5 тысяч раненымі.

Далей вынікае, што з 666 асоб забітых, амаль 30 прац. загінула па віне шафёраў грузавых машын, каля 15 прац. па віне матацыклістаў і 10 прац. — па віне шафёраў пасажырскіх машын. Вялікая колькасць выпадкаў была па віне трактарыстаў (амаль 10 прац. забітых і звыш 18 прац. параненых). Веласіпедысты і фурманы прычыніліся звыш 8 прац. смяротных выпадкаў, а пешаходы — амаль 25 прац.

Трэба падкрэсліць, што штопяты выпадак быў з прычыны п'янства.

Праз лёгкадумнасць і п'янства кожнаму з нас пагражае смерць на дарозе ці вуліцы. Аб гэтым неабходна заўжды помніць і дакладна ведаць, ды перасцерагаць правілы дарожнага і вулічнага руху.

Думаюць аб сельгаскааператыве

У Райску (Бельскі павет) так, як і ў шматлікіх вёсках Беласточчыны, пасля VIII Пленума ЦК ПАРП распаўся сельгаскааператыў, які залічаўся да аднаго з найлепшых у Беластоцкім ваяводстве.

Былыя кааператыўшчыкі чым далей, тым больш пераконваюцца, што гаспадарыць аднаасобна на многа цяжэй, чым калектыўна. Вось таму былыя члены сельгаскааператыва абмяркоўваюць справу ратыфікацыі калектыва. Гэта справа была ўжо абмеркавана і на сходзе партыйнай арганізацыі ў Райску. Многія члены выказаліся за тое, каб ужо пачаць арганізоўваць калектыўную гаспадарку.

Ці ведаеш, што?

кожны год ва ўсіх краінах свету выдаецца звыш пяці мільярдаў кніг. Савецкі Саюз выпускае кніг больш, чым якая-небудзь другая краіна свету. У выданнях перакладной літаратуры ён таксама займае першае месца.

* * *

Марскі драпежнік — акула — не праносіць паху гніення. У месцах, дзе плавае труп акулы, не ўбачыш яе суродзічаў.

Хімікі знайшлі рэчыва, якое мае падобны пах. Цяпер вадалазы, спускаючыся пад ваду, прымацоўваюць да сваіх касцюмаў цаглінкі такога рэчыва, і гэты пах адганяе акул.

КУДЫ ВЯДЗЕ ГЭТАЯ СЦЕЖКА?

Пасля дзесяцігадовага зацішша мяжа, апрача падзелу зямлі пачынае дзяліць людзей, непраходнай пропасцю лажыцца паміж сваякамі і суседзямі. Напрыклад 2 гады ідзе справа паміж Тамашук і Сураўцам з Тапалян Беластоцкага павета за кавалак агароду. Сваркам і бойкам няма канца. Нішчацца пасевы. Сваякі сталі заклятымі ворагамі.

Споры за межу патрабуюць вялікіх коштаў — адвакаты біруць многа. Сотні тысяч злотых, сабраныя крывавым мазалём селяніна вандруюць у кішэні адвакатаў, трацяцца на праезды, на прывоз сведак. Сялянскія жанчыны выносяць апошнія яйкі, адбіраюць дзеткам апошнюю кроплю малака і ўсё ідзе на рынак. Грошы ж — на адвакатаў, каб выйграць судовы працэс за чвартак ці асьміну зямлі. Часта справы пачынаюць камплікавацца (не без віны адвакатаў), працэс зацягваецца, кошты павялічваюцца. Пры невыгодным, для таго ці іншага судзячагася, рашэнні суда пачынаецца апеляцыя да вышэйшых судовых установаў. Павялічваецца выдаткі... І зноў заклятае кола.

Кошты звязаны з судовым працэсам часта перавышаюць вартасць таго, за што людзі судзяцца.

А ў судах толькі Беластоцкага ваяводства колькасць цывільных спраў, большасць з якіх справы аб зямлі, павялічваецца з кожным днём. Калі ў першым квартале 1956 года паступіла 5.648 спраў, у першым квартале 1957 года — 7.043 справы, то ў гэтым годзе за першы квартал паступіла 9.761. Такім чынам колькасць цывільных спраў, у тым ліку спраў аб зямлі, узрастае па 8.000 у год.

* * *

13 сакавіка 1958 года, у імглісты вечар, Антон Гавенскі з вёскі Кліхі, Бельскі павет, задушыў сваю сястру Паўліну, за тое, што ўпаміналася ў спадку па бацьку сваёй часткі зямлі. Труп ахвяры злачынца заваліў пад клуняй дровамі, а сам, як быццам бы нічога не сталася, раніцай паехаў у мястэчка па сваіх гаспадарскіх справах.

Ваяводскі суд у Беластоку пакараў вырадка-забойцу пажыццёвым зняволенем і пазбаўленнем на вечнасць усіх грамадзянскіх праў. Засталося 3 сірот: 4 і 7 гадовыя дзеці забойцы і некалькігадовая дачка Паўліны.

22 жніўня г. г. у вёсцы Серутаўцы, Дуброўскага павета, пры абмалоце першых снапоў леташняга ўраджаю, Станіслаў Казнякевіч іржавым штыком, што валяўся ў клуні ад часоў мінулай вайны, зарэзаў свайго брата Вітальда. І тут смерць павінна была вырашыць, хто будзе гаспадаром — уладальнікам палетка зямлі... Зноў засталіся ўдовы і сіраты.

* * *

Прага ўладання зямлёй, прага пабольшання, хоць скібу свайго маленькага палетка цёмнай хмарай навісла над нашай вёскай. Замест на асвету, на паляпшэнне свайго жыцця, сялянскія грошы ідуць ў кішэні адвакатаў.

(мг)

Б. НІКІЦЮК

Гайнаўскія забастоўкі 3)

Не ўсім было суджана вярнуцца назад. Па дарозе паліцыя арыштавала Бялка. Незадоўга Бялэк апыняецца ў турме. У Гайнаўцы засталася яго жонка без хлеба і працы, з дзяцьмі. Адміністрацыя прадпрыемства зрабіла эксмісію сям'і. Але ў гэтыя цяжкія хвіліны прыходзяць з дапамогай камуністы. Пры дапамозе МОПР-а яны здабываюць грашовыя сродкі на пабудову жыллёвага будынка. Сяляне з аколіц навазілі камення, жвіру і гліны. Да восені дом быў пастаўлены. Сям'я Бялка перайшла ў новае памяшканне. Сяляне з навакольных вёсак давозілі ёй харчаванне: бульбу, муку, сала.

1932 г. быў вялікім экзаменам сталасці для рабочага калектыву дрэваапрацовачнага прадпрыемства. Перамога забастоўкі падтрымала дух рабочых, яны яшчэ больш паверылі ў свае сілы. КПЗБ здабывала штораз больш прыхільнікаў, карысталася пастаянна ўзрастаючым аўтарытэтам. Партыя ў падполлі падрыхтавала новую палітычна-ідэалагічную афензіву.

Набліжалася XV гадавіна Вялікай Кастрычніцкай сацыялістычнай рэвалюцыі. Гайнаўскі райком КПЗБ сабраўся абмеркаваць формы дзеяння. Прысутныя па пасяджэнні — Язэп Сахарчук, сакратар Антон Сахарчук, Фёдар Сац і сакратар КСМЗБ Фёдар Назарук пастанавілі пашырыць агітацыю шляхам распаўсюджвання лістовак, арганізавання кароткіх забастовак у доказ выступлення супроць нашэсцю на СССР, якое ў той час падрыхтоўвалася. Фёдар Сац, як здольны канспіратар, атрымаў задачу: — перавезці партыйную літаратуру з Беластока ў Гайнаўку.

КСМЗБ даручана шырэй развіць палітычную дзейнасць ТУР-а, правесці зборкі МПР-оўскіх складчын.

Праз некалькі дзён на вуліцах і фабрыках з'явіліся адозвы. Вось змест адной з іх:

«Кастрычнік 1932 г. ЦК КПЗБ, 7 лістапада ўсе на збройную дэманстрацыю, да палітычных выступленняў.

Супраць рэдуцыраванню і прадоўжванню дня працы, супраць фашысцкай дыктатуры. Набліжаецца дзень 7 лістапада, у якім міжнародны пралетарыят святкуе XV гадавіну Кастрычніцкай рэвалюцыі, XV гадавіна існавання СССР. Гэтых 15 год даказалі, што толькі пралетарыят, шляхам рэвалюцыйнай барацьбы здольны забяспечыць працоўных лепшым жыццём. Савецкі пралетарыят не ведае беспрацоўя, голаду і бяды, не ведае крызісу».

КПЗБ-оўцы друкавалі свае лістоўкі. У лістоўках гаварылася аб цяжкім становішчы, аб голадзе гайнаўскіх рабочых.

У прадпрыемстве налічвалася штораз больш акалечанняў і выпадкаў смерці. Смерць штогод забірала сваю даніну.

На 1.600 рабочых прадпрыемства было ўсяго 50 памяшканняў у пратухлых, смуродных бараках. Большасць рабочых жылі ў зямлянках і хлявах будаваных з аблядраў і апілак. Рабочыя зараблялі ўсяго па 4 зл у дзень, а працавалі не больш як па 8—9 месяцаў у год. Беспрацоўе пашыралася з дня на дзень. Камуністы заклікалі рабочых на рэвалюцыйную барацьбу за сацыяльнае вызваленне, за прыкладам рабочых Савецкага Саюза. КПЗБ інсціравала ў класавым саюзе арганізуючы 5 і 10-мінутныя забастоўкі супраць агрэсіўнай палітыкі польскага фашызма.

Станіслаў Мадлінскі — начальнік аддзела грамадскай бяспекі ў Беластоку ў апрацаванні сабою ацэнцы палітычнага становішча за 1932 год з непакоем і нездавальненнем паведамляе Міністэрства ўнутраных спраў: «кампанія адзначэння XV гадавіны кастрычніцкай рэвалюцыі, якая праходзіла пад знакам дэманстрацыі рабочых супраць падрыхтоўкі вайны, у абароне СССР прынесла камуністычнай партыі значна лепшыя рэзультаты дзейнасці чым у мінулым годзе. Пад канец 1932 года дзейнасць партыі пагражала становішчу публічнай бяспекі ў пушчанскіх мясцовасцях Бельскага павету...» Далей начальнік падкрэслівае, што партыя з вялікім поспехам выкарыстала забастоўкі рабочых ляснога і дрэваапрацоўчага прадпрыемстваў. Камуністы дрэваапрацоўчага прадпрыемства

Больш давер'я нашым дзецям

Пачаўся новы навучальны год. Ізноў, як заўсёды, у гэту пару справа навучання і выхавання нашых дзяцей займае значнае месца ў нашым друку. Многа ёсць вестак аб добрай і дрэннай падрыхтоўцы нашых школ да першых школьных заняткаў, аб недахопе школьных падручнікаў і іншых школьных прылад. На старонках прэсы з'яўляюцца таксама артыкулы і больш агульнага зместу, у якіх стараюцца зрабіць аналіз нашых памылак у выхаваўчай працы, як сям'і, так і школы.

Рэдка, аднак, закранаюцца справы ўздзеяння асяроддзя на выхаваўчую працу. А такія спрэчкі на старочках друку вельмі пажаданыя.

Не адкрыю ніякай навіны, калі асмелюся сказаць, што сярод нашай грамадскасці існуе перакананне, што адказнасць за выхаваўчую працу над маладым пакаленнем нясе, перш за ўсё, школа і дом. Калі ж нашым дзецям нехапае ветлівасці ў адносінах да старэйшых, хто ў гэтым вінаваты? Чуецца адказ: школа і дом. Аднак не заўсёды так бывае. Бываюць выпадкі, калі наша грамадскасць жуе выхаваўчую працу бацькоў і настаўнікаў. Часта гэта робіцца несвядома, а бывае гэта так таму, што некаторыя адзінкі нашай грамадскасці ўяўляюць нашае маладое пакаленне як нешта адно, ды пры тым самае дрэннае. Не стараюцца сярод гэтай масы бачыць адзінак добрых, на якіх можна з усёй поўнасцю разлічваць на ўсё добрае. Такія ўяўленні аб нашай моладзі існуюць пераважна сярод нашага старэйшага пакалення, не вылучаючы тут нават інтэлігенцыі.

Няма давер'я нашым дзецям, а гэта адыгрывае вельмі шкодную ролю ў выхаваўчай працы.

Аднойчы я быў сведкам такога здарэння:

Вуліцай праходзіла пані «х», трымаючы ў руцэ сетку з пакупкамі. Калі з сеткі выпала купленая рэч, хлопчык ветлівымі словамі звярнуў гэтай пані ўвагу. Мож думаеце паважаныя чытачы, што гэтая пані падзякавала хлопцу за яго ветлівасць і ўвагу. Не, так не здарылася. Пані «х» праўда, адазвалася:—Выпала, то падымеш, — і не звяртаючы ўвагі на сваю сетку, пайшла далей, падняўшы галаву ўгору, як бы ўсё было ў парадку. А хлопчык, (ён нас у гэтым выпадку больш цікавіць), апусціў, бедны, галоўку, і моцна пачырванеўшы вольна пайшоў у свой бок. Што ж ён падумаў? Думкі яго напэўна былі непрыемныя. Пазнаў ён на сваёй скуры, што ветлівасць у жыцці не аплачваецца, нават тады, калі гэта адносіцца да людзей, якіх мы залічаем да ліку інтэлігенцыі (пані «х» па прафесіі — доктар). Напэўна, гэты хлопчык, калі будзе зноў сведкам падобных рэчаў, не зверне на гэта ўвагі, а гэта ўжо будзе вельмі дрэнна.

Чаму ж так дзеецца, чаму пані «х» не звярнула ўвагі на ветлівую заўвагу хлопчыка, чаму яму не падзякавала? Думаю, што гэта пані страціла ўсё сваё давер'е да нашых дзяцей, не хоча яна бачыць іх добрых пастукаў.

Такія адносіны старэйшага пакалення да нашай моладзі школьнага ўзросту шкодзяць выхаваўчай працы нашых школ. Праўда, сярод нашых дзяцей з'яўляюцца і дрэнна выхаваныя, але ці падумалі мы аб тым, што мы можа і самі ў гэтым вінаваты?

На мой погляд, больш ветлівасці, больш давер'я старэйшага пакалення ў адносінах да дзяцей прынясе вялікую карысць выхаваўчай працы бацькоў і школ.

Ф. Б

Не выкарыстоўваецца плошча будынка

У Аўгустове (Бельскі павет) стаіць вялікая і прыгожая школа. Школа ўсіх комнат, каб нават і жадала, дык не можа выкарыстаць. Па думцы жыхароў Аўгустова свабодныя комнаты можна было б выкарыстаць на фэльчэрскі пункт. Тут жа магла б мець памяшканне і акушэрка. З услугаў фельчара і акушэркі маглі б карыстацца ўсе навакольныя вёскі, так што працы хапіла б. Трэба толькі, каб аддзел аховы здароўя зацікавіўся гэтай справай і накіраваў бы на вёску сваіх спецыялістаў.



Сланечнік і дзяўчына.
Фото — В. Касакоўскі

І на Беласточчыне родзяцца паэты...

З беларускага асяроддзя Беласточчыны выйшла значная колькасць маладых беларускіх паэтаў і празаікаў, якія гуртуюцца ў літаратурныя аб'яднанні пры нашай «Ніве».

Беластоцкай зямлі ўжо сёння прыносяць славу ў беларускай савецкай літаратуры, можна сказаць «масцітыя» маладыя пісьменнікі, як П. Макаль і А. Карпюк, члены Саюза Пісьменнікаў БССР.

У гэтым годзе ў Мінску выйшла з друку кніжка вершаў Пятруся Макаля. «Вятрам насустрач». Гэта ўжо другі зборнік паэзіі даравітага маладога беларускага паэта. Пятрусь Макаль — наш зямляк. Нарадзіўся ў вёсцы Крушыняны Сакольскага павета. У 1946 годзе разам з бацькамі выехаў у БССР. Закончыў Гродзенскі Педагагічны інстытут. Цяпер працуе ў часопісе «Маладосць» у Мінску.

Таксама нашым земляком з'яўляецца малады беларускі празаік А. Карпюк, родам з Беласточчыны. У гэтым годзе А. Карпюк выступіў са зборнікам аповесцей і апавяданняў «Дзве сасны».

Неабходна заўважыць, што ў творах П. Макаля і А. Карпюка знайшлі адлюстраванне дзіцячыя гады, праведзеныя на Беласточчыне. (мг)

Ад 1 верасня падпіска на савецкія газеты і часопісы

Ужо ад 1 верасня ва ўсіх установах «Руху» на Беласточчыне прымаецца падпіска на 1959 год на савецкія газеты і часопісы.

Трэба, каб беларускае грамадства шырэй чым дагэтуль зацікавілася беларускімі савецкімі газетамі і часопісамі. Можна выпісаць і практычны нашым гаспадарам часопіс «Работніца і Сялянка», у якім ёсць прыгожыя ўзоры да вышывак, кройкі і моды. Можна атрымліваць багата ілюстраваны і таксама з узорамі да вышывак часопіс «Беларусь» і «Маладосць».

Пачынаючыя нашыя літаратары абавязкова павінны выпісаць літаратурны часопіс «Полымя», або ілюстраваную «Маладосць». Тым, хто цікавіцца навуковымі праблемамі, раім аформіць падпіску на «Весці Акадэміі Навук БССР». Варта таксама выпісваць штодзённыя газеты, як: — «Звязда», «Чырвоная Змена», «Піянер Беларусі» і інш.

(ся)

Гарадоцкі драмгурток



З пастаноўкі п'есы «Суседка»
Фото — Ул. Пучынскі.

Старэйшы беларускі эсперантыст

Старэйшым у свеце эсперантыстам (чалавекам, які ведае і карыстаецца міжнароднай мовай эсперанта) з'яўляецца заснавальнік беларускай дзіцячай літаратуры Янка Маўр (І. М. Фёдараў). Янка Маўр — самы стары беларускі пісьменнік. 11 мая 1958 года мінула яго 75 гадавіна жыцця і 35 гадавіна літаратурнай дзейнасці.

Таленавіты пісьменнік, калі яшчэ працаваў настаўнікам, у 1904 годзе, вывучыў эсперанта і пачаў перапісвацца на гэтай мове з настаўнікамі амаль усіх кантынентаў свету. Гэта дало пісьменніку магчымасць сабраць надзвычай цікавы і каштоўны матэрыял аб жыцці моладзі ў Афрыцы, Паўднёвай Амерыцы, Аўстраліі, Інданэзіі і іншых. Сабраныя такім чынам звесткі, Я. Маўр выкарыстаў у сваёй творчасці. Апавяданні «Сын вады», «Слёзы Тубі», «У цясніне» і шмат іншых, напісаны ў асноўным на матэрыяле, які аўтар сабраў шляхам міжнароднай перапіскі.

Адной з апошніх карэспандэнцыі беларускага эксперантысты быў павіншавальны ліст Я. Маўра з гэтага года ў адрас балгарскага эсперанцкага часопіса «Нунтэмпо Булгаріо».

(мг)

здабылі сабе цвёрдыя пазіцыі ў прафсаюзах, пры дапамозе якіх арганізавалі ўсе забастоўкі і вулічныя дэманстрацыі.

Партыя мела шмат сваіх прыхільнікаў у класавых прафсаюзных арганізацыях. Рабочыя Янка Крычко, Антон Ямразінскі орача падтрымлівалі і папулярызавалі лозунгі Камуністычнай партыі паміж сваімі прафсаюзнікамі. Верным дапаможнікам партыі на кожным кроку быў КСМЗБ. Райком КСМ-а, якім кіравалі Фёдар Назарук і Герш Врубэль, арганізаваў на лесапільным даволі шматлікую ячэйку. КСМ-оўцы развівалі сваю дзейнасць у Таварыстве Рабочага універсітэта, які налічваў каля 120 членаў. Мадлінскі падкрэслівае, што камуністы перацягнулі на свой бок 40 працэнтаў членаў ТУР-а. У сапраўднасці Саюз Камуністычнай моладзі поўнасцю авалодаў Турам. Паліцыя некалькі разоў ліквідавала ТУР спадзяючыся, што такім чынам пазбавіць яго камуністычных уплываў, аднак усе намаганні аказаліся дарэмнымі. Моладзь ішла ў першых радах першамайскіх дэманстрацый, актыўна ўдзельнічала ў арганізаванні забастовак, распаўсюджванні партыйнай літаратуры, зборцы МОПР-аўскіх складчын і г. д. Лістоўкі заклікалі моладзь да барацьбы да афензівы супроць фашызма.

У першай палове чэрвеня 1933 года рабочыя начной змены дрэваапрацоўчага прадпрыемства паднялі другую забастоўку, супраць звальненню 14 рабочых прадпрыемства. Сігнальны гудок завадской сірэны ўключаны Сцяпанам Касіллам апавясціў пачатак забастоўкі. Праз некалькі гадзін ад аб'яўлення чорнага спіска ўвесь лесапільны завод спыніў працу. Рабочыя натоўпам рушылі ў бок лясных чыгунак, заклікаючы сваіх сяброў салідарызавацца ў забастоўцы супраць бяспраўнаму звальненню 14-ці рабочых. Перад ўваходам забастоўшчыкаў сустрэла ўзброеная паліцыя.

— Хто першы адважыцца прайсці браму — упадзе трупам, — крыкнуў камендант паліцыі. Тысячны натоўп рабочых не спыніўся. Паліцыя напалохана, стала адступаць.

— Вада! — пачуўся загад.

На рабочых палілася гарачая вада. У адказ на гэта, пасыпаўся град камення. Паліцыянты і іх служакі сталі ўцякаць ад вадасоса.

З цэха паказаўся атрад паліцыянтаў у шлёмах — яны зараджаюць вінтоўкі і рухаюцца насустрач рабочым. З боку пачуўся шум матора — на рабочых ізноў палілася гарачая вада. Рабочыя адступаюць на пляц лесапільні. Салідарызаваная забастоўка не адбылася. Паліцыя спыніла рух на лясной чыгунцы. Рабочыя дрэваапрацоўчага прадпрыемства застаюцца самі, без падтрымкі. КПЗБ-оўцы кінулі заклік: ваяваць да перамогі.

Раніцай пляц дрэваапрацоўчага прадпрыемства быў засланы лістоўкамі і адозвамі. Дзе-ні-дзе рабочыя чыталі орган ЦК КПЗБ «Куймы бронь». У 13 нумары газеты за чэрвень 1933 год было напісана: «Гайнаўка абстаўлена паліцыяй. Рабочыя прадпрыемства выступаюць супроць замаха дырэкцыі. Фашыстоўскім правіцелям захацелася выкінуць 14 рабочых, якія сарвалі фашысцкую акадэмію. У выніку гэтага рабочыя распачалі забастоўку. Фашысцкія правадыры 333-та прапіхаюць у рады рабочых з розных аколіц штрайкбрэхераў, каб заступіць імі забастоўшчыкаў. У Гайнаўку прыбылі атрады паліцыі, якія акружылі завод і сцерагуць штрайкбрэхераў.

Забастоўшчыкі прарвалі кардон паліцыі, уварваліся на завод і прагналі штрайкбрэхераў. Паліцыя была вымушана адступіць. За горадам яе абавязкі выконвае паліцыя, якая складалася са здраднікаў. На месца забастоўкі прыехаў павятовы староста, ён паграджаў рабочым, што загадае ўжыць зброю, калі забастоўка не будзе спыненай. З'явіліся таксама прадстаўнікі цэнтральных улад ППС-а, якія намагаліся «супакоіць» рабочых, каб не парушалі яны бяспекі паліцыі і дырэкцыі. Выступіў вядомы мясцовы здраднік Пасяк — сацыяльфашыст, які зараз, пры дапамозе радыкальных фраз, стараецца прыхіліць к сабе рабочых.

«Забастоўшчыкі! Надта дорага заплаціла вы за давер для такіх, як Пасяк. Сцеражыце сябе, не дазваляйце ім выступаць ад свайго імя.

Будзьце самі сабе кіраўнікамі ў барацьбе. Трэба выбраць забастовачны камітэт з рабочых адданых вашай справе. Гуртуйцеся з усім пралетарыятам і сялянствам Белавежскай пушчы. Лясныя рабочыя пушчы! Падтрымоўвайце рабочых дрэваапрацоўчага завода, далучайцеся да салідарызацыйнай забастоўкі і да барацьбы за вашу агульную справу».

(Працяг будзе)

© PDF: Kamunikat.org 2022

РАИМАР ГІЛЬЦЭНБАХ

Бярлін і яго азёры

(Артыкул напісаны спецыяльна для „Нівы“)

Сярод большасці людзей існуе думка, што як быццам бы Бярлін — гэта горад, няўтульны ад вялізных шэрых дамоў з мноствам маленькіх кватэрак, і што ляжыць гэты горад у сухой мясцовасці, у так званай правінцыі Брандэнбург.

— Прыгажосць пейзажу?..

— Не! Тут ужо па меншай меры трэба ехаць у Альпы ці на мора...

Як жа памылкова такая думка! Бярлінцы ведаюць гэта лепш за ўсіх.

Няхай хоць адзін раз хто-небудзь прыдзе летам ў цёплую, сонечную нядзелю на Аляксандраўскую плошчу. Ён застане яе зусім пустою. Дзе ж бярлінцы?!

Яны паехалі за горад. За горад, гэта значыць у лес, гэта значыць на азёры і рэкі.

Чаго варты быў бы Бярлін без яго азёр, без Шпрэі, Дамы, Гавэлі!

Гэта ж ясныя вочы горада, яго лекавая крыніца, рай для аматараў вады!

Бярлінцы любяць свае азёры.

Трэба адчуць, убачыць, якое мноства людзей пануе ў лесе, на беразе, на вадзе, трэба пазнаць, з якім захапленнем, асалодай спяшаюцца бярлінцы ў доўгачаканую нядзелю на сонца, вецер і ваду, трэба пазнаць гэта, каб правільна зразумець, што значыць для працоўных людзей гэта цудоўная прырода ў часе адпачынку.



Бярлінцы любяць свае азёры...
Фота — Тоорэр

Карысць адпачынку на бярлінскіх азёрах нельга выразіць у марках і пфенігах. Нягледзячы на гэта, і тут ёсць некаторыя лічбы: 31 000 зарэгістрыраваных спартыўных лодак плавае толькі ў дэмакратычным сектары Бярліна, 2 300 000 пасажыраў штогод адпраўляецца на параходах у вобласць бярлінскіх азёр, 20 000 наведвальнікаў умяшчае штодзень толькі курорт Рансдорф, 300 000-амі ацэньваецца лік экскурсантаў у Мюгельскай вобласці ў дзень з моцным наплывам.

Дык вось іменна ў гэтым ляжыць нязмерная карысць азёр для насельніцтва.

Магістрат дэмакратычнага Бярліна ўжо ў гэтым цалкам пераканаўся. З асаблівай руплівасцю ўзяўся ён за бярлінскія азёры. Было пабудавана многа новых лодачных станцый, вялікія гоначныя штрэкі ў Грунау яшчэ павялічыліся. На Мюгельскім возеры, каля курорта, узнік цудоўны, прасторны парк.

Галоўны архітэктар распрацаваў план па ахове адпачынку бярлінцаў на лоне прыроды. Вялікая частка азёр (як гэта ўжо даўно здарылася з Мюгельскімі горамі) павінна быць удзята пад ахову. У дэмакратычным сектары Бярліна аснован «Калегіум па ўзмацненню аховы прыроды», які працуе пад старшынствам сталага прадстаўніка обэрбургаміcтра. Асаблівую ўвагу гэты калегіум звяртае на азёры.

Аднак пры ўсіх гэтых планах, у павышэнні добрабыту працоўных Бярліна ёсць цяжкасці: Бярлін — гэта горад, які раздзелены на дзве часткі, заходні сектар па загаду заходніх улад сам аддзяляецца ад дэмакратычнага Бярліна.

Аднак краявід азёр уяўляе сабою адзінае цэлае. Шпрэя цячэ праз увесь горад на Усходзе, на Захадзе яна ўліваецца ў Гавэль, на якой у азёрных раёнах ляжаць Тэгельскае і Ванскае азёры.

Калі мы хочам зберагчы гэтую прыроду для адпачынку насельніцтва, трэба аднадушна ахоўваць яе.

Аднак заходні сенат выступае супраць усякага агульнага планіравання для курортных вобласцей, больш таго, ён дазваляе нават, каб, напрыклад, у Грунэвальдзе, адной з найбольш вядомых і любімых бярлінцамі вобласцей, праводзіліся манёўры амерыканскіх і англійскіх танкаў і з кожным годам разбураліся ўсё новыя плошчы. А каштоўнасць такіх гарадскіх лясоў нязмерна большая, чым якога-небудзь іншага лесу, бо для кожнага мільённага горада дарагой з'яўляецца кожная кропля зялёнай плошчы.

Многія вялікія гарады Еўропы ўжо страцілі каштоўныя вобласці адпачынку.

Дэмакратычны ж Бярлін хоча паклапаціцца аб сваіх азёрах, бо яго насельніцтва будзе няспынна ўзрастаць, вольны час людзей будзе павялічвацца, будзе ўзрастаць іх дабрабыт. Будзе паглыбляцца любоў да айчыннай прыроды. Што ж азначаюць у гэтых адносінах бярлінскія азёры?

Адказ просты: з кожным годам яны будуць запрашаць да сябе на адпачынак усё больш людзей.

І што толькі не стане магчымым, калі Бярлін па жаданню народа ўз'еднаецца пад агульным, дэмакратычным кіраваннем!

Пераклад з нямецкай мовы
А. Ч.

ЛЕЎ ТАЛСТОЙ

(9. IX. 1828 — 20. XI. 1910)

(Працяг са стар. 3)

складанай «дыялектыкі душы», яго напружанае і палкае шуканне праўды, як і створаны ім новы тып эпічнага шматпланавага, шырокага апавядання, не маглі прайсці бясследна для беларускай літаратуры, якая зацвярджалася на пазіцыях рэалізма.

Літаратурныя ўплывы самі па сабе нічога не тлумачаць у працэсе развіцця літаратуры. Гаварыць аб іх ёсць сэнс толькі з улікам тых прычын, якія парадзілі гэтыя ўплывы, толькі з улікам прадпасылак гэтых уплываў. Толькі ў гэтым выпадку можна пазбегнуць выпадковых і няправільных вывадаў.

Леў Талстой не карыстаўся амаль ніколі ўплывам на беларускіх пісьменнікаў, як «прарок, які адкрыў новыя рацэпты вызвалення чалавецтва». Беларускія пісьменнікі не падзялялі яго рэлігіёзна-этычных поглядаў. Калі нават талстоўскае вучэнне і знайшло якое-небудзь адлюстраванне ў творчасці беларускіх пісьменнікаў, то яно настолькі слабое, што не мае істотнага значэння пры вызначэнні іх ідэйнай накіраванасці.

Але затое талстоўскі мастацкі метад адлюстравання рэчаіснасці і руху чалавечай душы прыцягваў і ў далейшым прыцягвае ўвагу беларускіх пісьменнікаў.

Аднак пакуль яшчэ не вывучана ўспрыняцце беларускай літаратурнай і грамадскай думкай вялікай творчай спадчыны Льва Талстога.

Савецкі народ старанна аберагае ўсё, што звязана з імем Талстога. Доказам гэтага можа паслужыць хаця б той факт, што ў бягучым годзе быў закончан Юбілейны Поўны Збор Твораў у 90 тамах, куды ўвайшлі ўсе мастацкія творы пісьменніка, яго дзённікі і лісты.

Мгр В.БЕЛАКАЗОВІЧ

Да канцэрта беларускага калектыву песні і танца з Беластока

Гарні, гарні бульбу з печы

Гарні, гарні бульбу з печы. Так пачынаецца папулярная беларуская народная песня «Бульба». У сваю чаргу з «Бульбы» і пачынаецца праграма Беларускага народнага калектыву песні і танца з Беластока.

Што бульба мае цудоўныя якасці, аб гэтым пераконвае нас песня. Бульбу і пякуць і вараць і чаго толькі беларус з яе не вырабляе. Ці ж гэта песня, лепш ад іншых, не гаворыць аб вялікіх здольнасцях беларуса, аб яго вынаходлівасці, зараднасці. Але з песні слоў не выкінеш. Адначасова з пахвалой бульбы чуецца ў песні і нараканне «Прападзі ты, доля наша» — усё трэба зрабіць з гэтай бульбы!

Калі я слухаю выступленні нашага калектыву песні і танца, у мяне ўзнікаюць падобныя пачуцці.

Калектыў здольны, працавіты, ахвярны. І галоўнае — любіць сваю справу. На працягу двух год свайго існавання, даў нямала канцэртаў, і нямала пераадолеў перашкод, якія былі на яго ўзроставым шляху. Былі свае ўзлёты і ўпадкі, але ў якой працы іх няма.

І, урэшце, 25-га жніўня г. г. калектыў выступіў у тэатры імя Аляксандра Вянгеркі ў Беластоку. Выступіў з поспехам. Перапоўнены тэатр не шкадаваў выканаўцам апладысментаў. І гэта радуе. Таму з цэлай сур'ёзнасцю трэба аднесціся да недахопаў у канцэрце. Бо магло быць лепш. Гэтыя недахопы могуць у будучыні прынесці шмат шкоды таленавітаму калектыву. Трэба іх пазбыцца як найхутчэй.

У чым справа? Перш за ўсё рэпертуар хору вельмі, вельмі аднародны: «Дзеванька», «Пайду, пайду Ясю мілы», «Кракоўскае вяселле», «Гэта было летам», «Цёмная ночка», «Вясёла бяседачка», «Янка», «А ты ехаў, ехаў...», «Жаўнер і панна», «Дайце з горачкі скаціцца», «У цёмным лесе мур мураваны», «Полька любэльская», «Лявоніха». Калі да гэтых песень дабавіць «Бульбу» і «Жыў на свеце Лявон», атрымаем цэлы рэпертуар хору.

Які змест 13 першых песень (з 15 наогул)? Усе яны ў розных варыянтах абыгрываюць адну тэму, якую можна ахарактарызаваць двума словамі: ён і яна. Яны танцуюць, п'юць, ядуць, маняць. Прытым надта ўжо многа ўвагі звернута на такія гукавыя эфекты як «У-ха!» «Гэй!», а мала на дыкцыю, асабліва ў беларускіх песнях. У рэпертуары хору няма ніводнай песні з Беласточчыны (!).

Вывад можна зрабіць толькі адзін: рэпертуар даволі прыпадковы. Праца над стварэннем уласцівага рэпертуару — адказвае заданне як кіраўніка хору, так і культурнай камісіі ГП БГ-КТ. Не шкодзіла б пры хоры стварыць рэпертуарную раду, якая дбала б пра рэпертуар. Ад уласцівай падборкі рэпертуару залежыць галоўнае: у якім напрамку будзе развівацца хор.

Пры падборцы рэпертуару, апрача зместу, неабходна звяртаць увагу і на магчымасці выканаўчыя. На маю думку, апрацоўка значнай часткі песень, якія выконвае цяпер хор, не пад сілу для аматарскага калектыву, а такім наш хор з'яўляецца.

Песня любіць гармонію і не паддаецца гвалту. Дзяўчаты і хлопцы з хору, хоць і жывуць у Беластоку, пераважна гэта дзеці вёскі, з усімі якасцямі народнай душы: шчырай, простай, любячай прастор. Аб гэтым найлепш сведчаць вечарынкі, якія ў мінулым харысты часта арганізавалі. На вечарынках плылі песні адкрыта, у поўны голас. І гэта для іх характэрна. Гэтую якасць трэба толькі належна выкарыстаць і ў ніякім выпадку не здушваць галасоў. Тады атрымаем сапраўдны народны хор. Найлепшым прыкладам могуць служыць нам савецкія народныя хоры, так папулярныя ў нас, якія, менавіта, на гэтым прынцыпе і працуюць. З карысцю было б павялічыць хор колькасна.

З цэлага апошняга беластоцкага канцэрта найбольш падышлі да густу публіцы: дуэт Аляксандра Яроцкая і Ніна Цыванюк у суправаджэнні Ніны Мушынскай і Пятра Нявінскага і саліст Васіль Кардзюкевіч. І гэта заслужана. Мясцовыя частушкі ў выкананні дуэта палоняць сваёй непасрэднасцю. А Аляксандра Яроцкая — сапраўдны частушачны талент. Дарагія частушачніцы, дашліфуйце тэкст частушак.

Васіль Кардзюкевіч вельмі ўдачліва выканаў рускую жартоўную песню «Не далёк той дзянёк». Калі сканцэнтруецца ён на жанры песень гэтага тыпу, можа дабіцца значных поспехаў.

Танцавальная група, на маю думку, развіваецца ў правільным напрамку, павялічваючы беларускі рэпертуар. Ды ў выкананні танцаў замала выразнасці. Бывае глядзіш і не разумееш, пра што расказвае той ці іншы эпізод у танцы. Большая прэцызія рухаў дазволіць гэтых недакладнасцей пазбегнуць. Заўважаецца таксама, што некаторыя танцоры механічна выконваюць свае ролі. Больш адчуваць танец!

Удачліва вышла спалучэнне танцавальнай групы з хорам («Лявоніха», «Янка»).

І, наканец, справа, ад якой у значнай меры, залежыць атмасфера публікі — гэта канферанс'е. Мілыя, давайце шукаць канферанс'е, без яго цяжка выступаць калектыву.

Вось і ўся бульба, якую захацелася мне выгарнуць. Веруючы ў цудоўныя якасці беларускай бульбы хочацца наперад далучыцца да хору і ўсклікнуць: О-го-го!

РЫГОР ЛЯСУН.

ЛІСТ З МЭНЧЭСТЭР

«Дарагія сябры! Я вельмі ўдзячны і здаволены тым, што пражываючы ў Англіі, магу чытаць беларускую газету «Ніва», якая выдаецца ў Польшчы.

Апрача мяне «Ніву» чытаюць 5 маіх сяброў, але нас, беларусаў тут, у Мэнчэстэр, вельмі многа, цэлая беларуская калонія. Маем два беларускія клубы, у якіх наладжваем адчыты, акадэміі і гулянкі, спраўляем святы. Апрача двух клубаў маем беларускі прыход, свайго святара і царкву.

Калі я атрымаю «Ніву», дык як тут так усе чытаюць, што аж старонкі сатруцца. Мне, асабіста, надзвычай падабаецца змест «Нівы», ён разнастайны і цікавы.

Бяда ў тым, што не кожны ў Англіі можа зрабіць падпіску на «Ніву», таму, што англійскіх грошай нельга перасылаць на польскі банк. Мне зрабіў падпіску на «Ніву» адзін знаёмы з Польшчы.

Прашу паінфармаваць, якім чынам можна наладзіць падпіску на «Ніву».

З прывітаннем

АНДРЭЙ МУРАШКА
Мэнчэстэр

Дзякуем за ваш ветлівы ліст і згодна з вашай просьбай друкуем. Адначасова паведамляем, што ў Англіі можна зрабіць падпіску на „Ніву" на адрасу:

Cracovia Book Company,
58 Pambroke Rd.
London, W. 8

У Крывой

Сельскагаспадарчы кааператыў у Крывой (Бельскі павет), у параўнанні з іншымі кааператывамі, з'яўляецца найбольш змеханізаваным. А гэта таму, што кааператыўшчыкі з Крывой у той час, як распадаліся кааператыўныя гаспадаркі і прадавалі машыны, закупілі за невялікую цану шмат розных машын. Усе гаспадарскія работы выконваюцца машынамі. Нішк не могуць справіцца з імі аднаасобнікі. Брава кааператыўшчыкі з Крывой!

м. х.

ССМ мае членскія білеты

Павятовы праўленні Саюза сялянскай моладзі маюць шмат працы ў сувязі з абменамі старых членскіх білетаў Саюза польскай моладзі (ЗМП) на новыя білеты ССМ (ЗМВ). Напрыклад: у Бельскім павеце новыя членскія білеты атрымала моладзь Дубяжына, Старой вёскі, Локніцы, Алексіна і Кнарыдаў.

м. х.

Бюджэт на Свята Маладосці

Павятовае праўленне Саюза сялянскай моладзі ў Бельску звяртаецца да многіх устаноў з просьбай, ахвяраваць грошы на выезд маладзёжнай дэлегацыі з Бельска (330 чалавек) на Свята Маладосці ў Беласток. І так, ад ПЗГС атрымалі 720 зл., ад ГС-а ў Бельску 1.000 зл., ад ПСС у Бельску 1.500 зл., ад ГС Боцькі 1.000 зл., ад ГС - Орля 500 зл. і г. д.

Такім чынам маладзёжная арганізацыя ў Бельску здабыла фінансавыя сродкі на пакрыццё, поўнасцю, кошту звязанага з паездкай дэлегацыі.

м. х.

Мак



У гэтым годзе абрадзіў мак.
Фота — В. Касакоўскі

Чаму каровы ядуць яблыкі?

Даўно ўжо не было так багатай восені ўсялякай садавінай і агародніны, як сёлета. Асабліва зарадзілі яблыкі. Дрэўкі аж гнуцца пад цяжарам сакавітых пладоў. Пачаткова сялянне цешылі сваё гаспадарскае вока даспяваючымі фруктамі.

— Будзе сёлета прыбытку і сабе, і людзям, — гаварылі яны клапатліва падпіраючы ўрадлівыя галінкі.

Вядома, каму ж гэта не хочацца зімою ўстраміць свае зубы ў сакавіты яблычак, ці запіць добры абед смакавітым кампоцікам, або, што яшчэ лепш, кульнуць адну, другую шкляначку яблычнага віна.

Аднак з часам радасць сялян перамянілася ў вялікае хваляванне.

— Дзе ж падзець гэтыя яблыкі? Хто іх захоча купіць? Кожны кірмаш завалены фруктамі. Кілаграм яблык каштуе ўсяго толькі адну залатоўку! Танней за бульбу! Гэтага яшчэ не было ніколі.

Нажаль нашыя гандлёвыя ўстановы пакуль што нават і не думаюць арганізаваць закупку фруктаў у сялян. Вось таму сяляне ў Беластоцкім павеце (а хіба ў іншых таксама) пачалі карміць яблыкамі жывёлу. Каровы, як гэта каровы, ядуць, ды яшчэ аблізваюцца. Ім што, яблыкі смачныя. А селяніну гэты каровін апетыт душу грызе.

У суседнім, Бельскім павеце, гандлёвыя ўстановы патрапілі наладзіць закупку. Яны закупілі шмат трускалак у Войшках, гуркоў у Цялушках, Дзяніска і іншых вёсках. Арганізавана і закупка фруктаў.

Чаму-б у Беластоцкім павеце так багатым у садавіну (маю тут перадусім на ўвазе прыгранічныя вёскі) не наладзіць закупку фруктаў? Гэта, несумненна, было б на карысць нам усім.

(вб)

Няветлівая касірша

Вельмі непрыемна, калі ты што-небудзь купляеш і прадаўшчык быццам ласку робіць, што табе прадае. Чалавек зусім дрэнна адчувае сябе, калі тэты прадавец не культурна адносіцца, калі ён «кідаецца» вострымі словамі. Такім людзям не месца там, дзе трэба сутыкацца з людзьмі.

На прыпынку ў Зімнохах (Беластоцкі павет) прадае білеты грам. Касінская. Жыхары навакольных вёсак, якія ў гэтай касе купляюць білеты на цягнік вельмі незадаволены ёю, таму што яна вельмі няветліва адносіцца да людзей.

Працуе так, як яму падабаецца

Кожны прадавец у вясковай краме (філіі ГС-а) падпарадкоўваецца Прэзідыуму ГРН. Толькі прадавец Мікола Ювюк у Гацьках (Бельскі павет), ніякіх загадаў Прэзідыума ГРН не прызнае. Ён тады прыходзіць працаваць, калі яму захочацца. А калі ён едзе куды на «фэст» дык тады крама закрыта некалькі дзён. І так, напрыклад, як паехаў на Спаса на святок у Плёскі, дык крама была закрыта 3 дні.

м. х.

Бясплатны пункт юрыдычных парад адкрыты ў рэдакцыі „Ніва" кожны чацвер ад 11-12 гадзін.

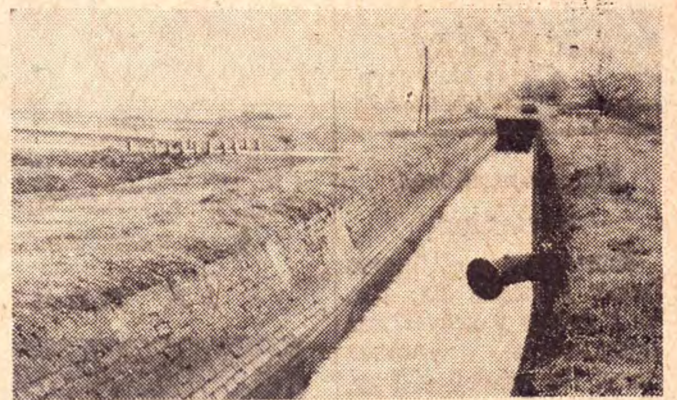
Сколькі на свеце радыёпрыёмнікаў?

На свеце налічваецца цяпер звыш 315 мільёнаў радыёпрыёмнікаў. З гэтага вынікае, што больш палавіны чалавецтва слухае радыёперадачы. Значна менш тэлевізараў, іх налічваецца ўсяго 56 мільёнаў.

Ужо не страшны пярун

У Гацьках і Праневічах у Бельскім павеце, ужо зроблены громаадводы. Усё ж такі работы гэтыя праходзяць вельмі памалу, ёсць яшчэ сотні вёсак, дзе няма абсталявання ніводнага громаадвода, а гаспадары хацелі б як найхутчэй іх мець.

м. х.



Меліяраваныя лугі і сенажаці даюць у сярэднім па 80 цэнтнераў сена з гектара.
На здымку: фрагмент меліяраваных лугоў.

Аграном раіць

М. Н. з Дубровы пытае: *Я хачу купіць такую карову, якая давала б 5.000 літраў малака ў год.*

Паважаны чытач! Карову, якая давала б 5.000 літраў малака ў год можна купіць. Такія каровы ёсць у продажы на рынку. За такую карову трэба даць 10.000 — 12.000 зл і такая карова мае не менш 8—10 гадоў. Прадукцыйнасць такой каровы хутка абніжыцца па прычыне яе веку. Па-другое такой каровы не аплачваецца купляць, бо дорага каштуе. Лепш купіць зацеленую цялушку, якая мае 1,5 года і каштуе 5—7 тысяч зл.

Ваяводскі банк рольны ў Беластоку мае на гэтыя патрэбы два мільёны злотых і можна пазычыць гаспадару на куплю каровы 5.000 зл. Каб купіць такую карову ці зацеленую цялушку, трэба напісаць запатрабаванне ў Павятовае Сельскагаспадарчае праўленне, якое паведаміць, калі і ў якім горадзе будзе торг. Такія каровы на гадоўлю прадаюцца ў Браньску, Лапах, Высокам Мазавецку, Ломжы і Заблудаве. Найлепш удаецца ў нашым ваяводстве гадоўля кароў чырвонай польскай расы, якая ўстойлівая на хваробы і клімат і менш выбрэдная ў кармленні.

САДОЎСКАЯ з Сакольскага павета пытае: *У сваёй адной курыцы заўважыла цёмначырвоныя грэбень, апушчаныя крылы, а аддыхаючы, шырока адкрывае дзюбу. Якая гэта хвароба?*

Дарагая чытачка! Хвароба, якую вы заўважылі ў курыцы, называецца «мор курэй». Гэта найбольш небяспечная хвароба. Ад гэтай хваробы гіне 90 прац. курэй. Курам трэба даваць піць наступны раствор вады: на літр вады даецца 1 грам саліцылёвага квасу, або (на літр вады) чайную ложачку сольнага квасу. Такую хворую курыцу найлепей зарэзаць, таму што яйчаныя курэй на мор найчасцей не дае выніка. Здохлыя куры на мор трэба спаліць, або глыбока закапаць. Здаровым курам каб запабегчы хваробе, даць укол індыйскай шчэпёнкі, якая робіць арганізм устойлівым на мор на працяг 8—12 месяцаў. Пасля такой шчэпёнкі куры праз 2—3 тыдні менш нясуцца. Уколы найлепш даваць восенню, калі куры кормяцца і не так інтэнсіўна нясуцца.

ЯКІМЮК з Гайнаўскага павета пытае: *Па якіх раслінах найлепш удаецца жыта?*

Дарагі чытач! Жыта найлепш удаецца пасля стрyкавых раслін, таму, што глеба пасля іх мае ў сабе многа азоту, а таксама зямля па гэтых культурах ёсць чыстая. Добра таксама жыта ўдаецца пасля рапаку, табаку, лёну, канаплі, і насенных буракоў. Аднак пасля апошніх раслін сеецца звычайна пшаніцу, якая патрабуе лепшага ўгнаення чым жыта.

Інж. ВІТАЛІ МІРОЧ

Ці не замала?

У 23/119 нумары «Нівы» была змешчана заметка пад заг. «Аж дагэтуль», у якой было напісана аб тым, што ў грамадскай бібліятэцы ў Мастаўлянах няма беларускіх кніжак.

Нядаўна Ваяводская і гарадская бібліятэкі ў Беластоку паведамілі нас, што ў ліпені Павятовая бібліятэка ў Беластоку купіла 16 беларускіх кніжак. У сучасны момант грамадская бібліятэка ў Мастаўлянах мае 22 беларускія кніжкі. Кніжкамі Мастаўлянскай бібліятэкі карыстаюцца мастаўляне і жыхары навакольных вёсак. Ці не замала беларускіх кніжак на такую бібліятэку?

„N I W A"

Organ ZG BTSK. Adres ZG BTSK: Białystok, ul. Manifestu Lipcowego 25 tel. 54-14.
Redaguje Kolegium. Adres redakcji: Białystok, ul. Wesołowskiego 1, tel. centr. 37-41, red naczelny i sekretarz 25-89.

Wydawca: Białostockie Wydawnictwo Prasowe RSW „Prasa".
Warunki prenumeraty w Polsce: miesięcznie — 2,40 zł, kwartalnie — 7.20 zł, półrocznie — 14.40 zł. rocznie — 28.80 zł.
Wpłaty kierować na PKO 12-6-1312 w Białymstoku dla PUPiK „Ruch". Na odwrocie należy zaznaczyć na jaki adres dokonano wpłaty i podać tytuł pisma.
Prenumeratę na „Niwę" przyjmują również wszystkie urzędy pocztowe i listonosze w całym kraju. Cena prenumeraty za granicą kwartalnie — 10.15 zł. półrocznie — 20.30 zł, i rocznie — 40.60 zł Należność na prenumeratę za granicą wpłacać na konto — PKO 1-6-100024 PKWZ „Ruch" Warszawa.
Zamówienia na „Niwę" z krajów europejskich jak i zamorskich (z wyjątkiem krajów demokracji ludowej) należy kierować pod adresem CHZ „ARS POLONA". Warszawa. Krakowskie Przedmieście 7 Obowiązuje przedpłata na konto N B P Warszawa 2-6-51 Prenumerata roczna wraz z przesyłką zwykłą wynosi $ 4.16 Białk E-1

Цэны

на рынку ў Беластоку
на дзень 1.IX. 58 г.

жыта 100 кг	— 260 зл.
авёс 100 кг	270—280 зл.
бульба 100 кг	100—110 зл.
саланіна 1 кг	— 27 зл.
масла 1 кг.	48 — 50 зл.
яблыкі 1 кг	1—4 зл.
грушы 1 кг	2—3 зл.
слівы 1 кг	2—4 зл.
памідоры 1 кг	3—4 зл.
яйкі — пара	— 3 зл.

Усякая ўсячына

Найцяжэйшы чалавек

Нядаўна ў гор. Брэтэн (штат Індыяна Зл. Шт. Ам.) памёр у веку 32 год найцяжэйшы чалавек свету. Ён важыў 470 кг. У поясе ён меў таўшчыню каля 3 метраў, рост у яго быў 180 см. Ён не мог змясціцца у звычайным ложку.

Каханне сярод рыб

На ўзбярэжжы Адрыятычнага мора два італьянскія рыбакі пачулі, што ў сець трапіла вялікая здабыча. Пацягнуўшы сець да лодкі, яны заўважылі акулу, даўжынi 2 1/2 метраў. Калі яны стараліся уцягнуць рыбу ў лодку, лодку заатакаваў самец. З вялікімі намаганнямі ўдалося рыбакам даплысці лодкай да берагу, цягнуўшы сець з акулай Самка, якую яны злавілі, мела ў жываце 39 малых жывых акул.

Асёл і інжынер

Сіцылійскі селянін, які суправаджаў у горах інжынера, каторы выбіраў месца на дарогу, зьвярнуў увагу занятаму складанымі абліччэннямі інжынеру, што сяляне робяць гэта значна больш проста. Яны выганяюць у горы асла і сочаць, куды ён пойдзе. а асёл заўсёды знойдзе найбольш выгадную дарогу.

— Ну, а калі няма асла, дык што тады? — спытаў зацікаўлены інжынер.

— Тады мы прывозім з горада інжынера, — адказаў селянін.

Пеша вакол свету

Па даручэнню адной фірмы галандзец Нэльс Мульдэр выбраўся ў падарожжа вакол свету пеша, каб выпрабаваць моц абутку вытвараемага гэтай фірмай. Ён прайшоў ужо 20.000 км і да гэтага часу не змяняў яшчэ чаравік.

Філасофская крама „Мудрагарпаліца"

(Купляем і прадаем бясплатна)

Аднойчы мудрэц пайшоў на рынак і купіў розньй агародніны, палажыў яе у пераклідную торбу, узваліў сабе на спіну, а сам сеў і паехаў.

У дарозе яму кажуць: — «Паслухай, дык жа мог бы ты найоўчыць торбу на асла, а сам ехаў бы сабе спакойна. На гэта мудрэц адказаў: — Злітуйцеся! Асёл і без гэтага валачэ мяне, а тут яшчэ яго найоўчыў бы торбаю! Дагэтуль я ніколі так не рабіў».

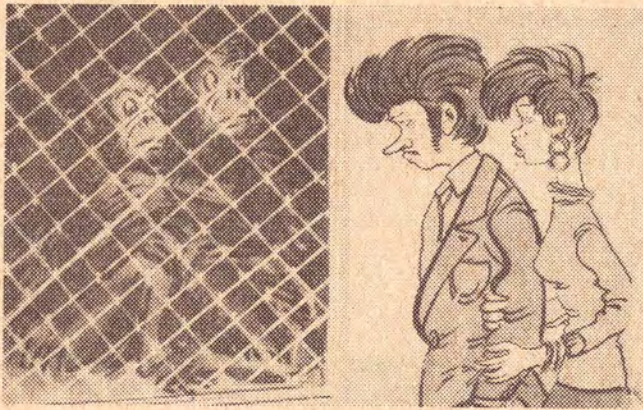
* * *

Мудрацу сказалі: — «Жонка твая многа цягаецца». — «Ня думаю, што гэта праўда, — запярэчыў мудрэц.

— Калі б гэта так было, яна заглянула б як небудзь і да мяне ў хату».



Іх падабенства



Чалавекападобныя малпы і... малпападобныя людзі.

Мухі

Несумненна, стваральнік свету рабіў усё па плану. У першы дзень стварыў неба, на другі аддзяліў зямлю ад вады, на трэці стварыў свет і запаліў сонца, пасля натварыў рознай флоры і фаўны, але я ніяк не магу зразумець, на што ён стварыў муху.

Муха, створэнне малое, на першы погляд не вартае ўвагі. Яна не дзярэшча як кошка, не кусаецца, як сабака, не хрумкае як свіння, а дакучае чалавеку больш, чым усе гэтыя звяры разам. Сядзе муха на лоб чалавеку, той далонню па галаве лясне, што аж у галаве зазвініць, а муха, як бачыш, ужо па носе нахабна лазіць. Вядома, бываюць і грозныя мухі. Напрыклад, калі чалавека ўдарыць баксёр аб вазе мухі, то не кожны паспее зубы пазбіраць. Таму я і на баксёрскія матчы не хаджу, таму, што баюся, каб хто-небудзь з баксёраў не прамахнуўся.

На вёсцы мухі — гэта кара егіпецкая. Сабаку, вала, зачыніш, а муху ніякім цудам. Таму яны лётаюць свабодна, сядаюць на кучу гною і на іншую гадасць, а пасля прагульваюцца па харчах і пераносяць заразу. Таму ў кагo мазгі большыя, чым у мухі, той павінен нішчыць мух.

Людзі выдумалі рознымі грыбамі - мухаморамі карміць мух, ліпкія паперы на іх вешаць, але гэтае апошняе не заўсёды можна дастаць у крамах нашых ГС-аў.

У вясковых крамах лягчэй купіць вупраж для каня і ланцуг для каровы, чым нейкую атруту для мух.

Мой дзед, калі ўжо быў стары, што не мог на паляванне хадзіць, прыбіў да палачкі старую падэшву і з такім ружжом паляваў на мухі. Дзе толькі ўбачыў мухі, зараз жа падступаў з сваёй мухабойкай і на месцы мухі толькі мокрае месца заставалася. Добры быў гэты мой дзядуль, калі ён жыў, тады ніводная муха не мела права жыць у хаце. Але што ж, дзед ужо даўно памёр і таму цяпер так многа мух.

Людзі добрыя, каму дарагое здароўе, вазьміце з мушыным войскам. Няхай амерыканцы ўзбройваюцца ў ракетныя снарады, а мы будзем узбройвацца ў мухабойкі, мухаморы і пакажам мухам, дзе ракі зімуюць.

Дзядзька Лявон.

Сустрэліся

На вуліцы аднойчы сустрэліся два сябры. Першы пытаецца:

— Ну, і што, як твая жонка?

— Вельмі добра, — адказаў той. Мая жонка гэта анёл... А твая?

— О, мая яшчэ жыве.

Што скажа адвакат

Абвінавачаны: — Прашу высокага суда адлажыць справу, бо мой адвакат захварэў.

Суддзя: — Абвінавачанага злавілі за руку, калі выцягваў грошы з чужой кішэні — абвінавачаны ў часе следства прызнаўся, сведкі пацвярдзілі. Што тут можа сказаць адвакат?

Абвінавачаны: Вось гэта мяне і вельмі цікавіць.

Настрашыла

Жонка п'яніцы задумала настрашыць свайго мужа. Яна пераадзелася і ўначы крыкнула:

— «Я шатан»!

П'яніца спакойна адказаў:

— Хадзі сюды, брацец, я маю тваю сястру за жонку. (аб)

Заручыны на возеры

Ну, цяпер скажы, маё дзіцё, як дайшло да вашых заручын. Човен хістаўся, і ён цябе ўзяў пад рукі?

Не, мамачка! Човен хістаўся, бо ён мяне ўжо трымаў пад рукі. (аб)

УЛАДЗІМІР КОРБАН

СВЯКРУХА

Тэклін сын з дзяўчынай пакахаўся
І неўзабаве запісаўся.
Вяселле справілі як мае быць!

Жывуць. Усё ідзе удала
Але пара настала

І сын пайшоў у армію служыць.
А Тэкля з той пары засумавала
Ну, што, уласна, адбылося тут?

Звычайнае. Нявестка маладая
Кахае любага, чакае.
Свякруха ж разважае:
«Будзе цуд,

Калі яна сябе стрымае...
Ой ліха! Не далёка да пакут.
Прыгожая такая... ўсё быць можа.
А хлопцы ў нас... ратуй ласкавы Божа!»
Ледзь толькі маладзіца за парог,

Свякруха: «Ах!» — ды — «Ох!
Куды? Чаго?» — жанчыну маладую
Нібы тупой пілой пілуе,
Ні пець, ні засмяяцца не дае

«Чаго чапляецца старая да яе? —
Разводзілі рукамі людзі. —

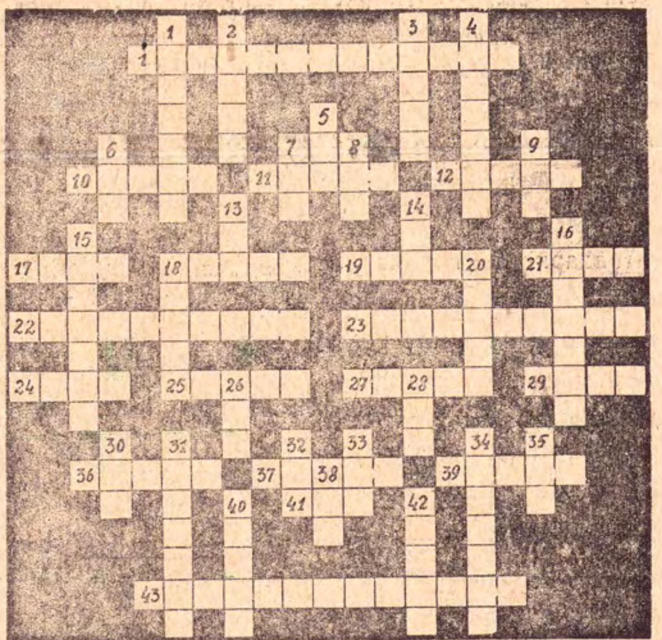
Прычыны ж, як мы ведаем, няма».
«Свякруха, — умяшаўся дзед Кузьма, —
Баіцца, што прычына будзе.

Была яна калісь салдаткаю сама,
Дык, помніцца, паводзіла сябе не строга...

Таму і думае, што у жанчын,
Тым болей маладых, адна дарога, —

Усіх мерае на свой аршын».
А вось вам і мараль: вядома,
Хто грэшны сам, не верыць той нікому.

КРАСВОРД



ПА ГАРЫЗАНТАЛІ:

1. Аўтар сатырычных фельетонаў у «Ніве», 2. Частка кантынента найдалей высунута ў мора, 3. Не цвёрды, 11. Ёсць у «Ніве» на апошняй старонцы, 12. Гаспадарча - жыллёвыя будынкі ў полі. 17. Тып гармоніі, 18. Беларускі пісьменнік, 19. Ласкальна ад — малы, 21. Беларускі дзіцячы пісьменнік, 22. Аўтар музычных твораў, 23. Месяц гістарычнага выстралу «Аўроры», 24. Англійская мера даўжыні, 25. Зборнік геаграфічных карт, 27. Ёсць у цырку, а ў палітыцы міжнародная, 29. Род жаночага голасу, 36. Гонар адданы войскам, 37. Ёсць спажывецкая, а ў «Ніве» філасофская, 39. Адзінка вартасці золата, 41. Жаночае імя, 43. Савецкі фільм - лаўрэат «Залатой Пальмы» ў 1957 г.

ПА ВЕРТЫКАЛІ:

1. Жыхарка Узбекістана, 2. Гукі чутныя, напрыклад, пры сячэнні дроў, 3. Не лёгкі, 4. Горад фільмовых «звёзд» у Амерыцы, 5. Можа быць з папяросы, 7. Падобны на асла і ёсць у рэчцы. 8. Многа фруктовых дрэвак растучых разам, 6. Інакш — спяваю, 9. У народнай песні сее баба..., 13. Інакш яма, 14. Грубы кій, 15. Інакш дрэнна выконваная праца, 16. Неабходнае ў школе, 18. Фантастычнае апавяданне для дзяцей, 20. Заслужаны народны артыст БССР, нядаўна быў у Польшчы з канцэртам, 26. Трэба яго шанаваць, 28. Аддзельны перыяд у гісторыі, 30. Веснавы месяц, 31 Сродак транспарту ў пустыні (пісаць угору), 32. Жаночае імя, 33. Пішацца перад, або пасля прозвішча, 34. Жыхары Манголіі, 35. Пераважна канчае шахматную партыю, 40. Жыхар Польшчы, 42. Горны край на поўднёвым усходзе СССР.

Сярод тых, што прышлюць правільныя развязкі да 1.X. г. г. будзе разлясавана 10 кніжных узнагарод.

ХТО ЯК ЕСЦЬ

Калісці аднаму селяніну спатрэбілася некуды паехаць чыгункай. Паехаў ён, але на адным з вакзалаў, перасядаючы на другі цягнік, захацелася яму паесці. Зайшоўшы на вакзал, селянін ледзь знайшоў кусочак вольнага месца, таму, што народу тут было шмат. Развязаўшы свой клуначак, ён толькі што пачаў перакусваць, як перад ім вырас нейкі крутлівы панок са шклянкай чаю ў руках. Стаўшы каля селяніна, панок глянуў на яго зверху ніби кажучы: «А ўступі ж ты, мужычае хам'ё, месца пану!»

Але мужык быў не з баязлівых, жуе сабе і вухам не вядзе на пана. Тады пан, звяртаючыся да іншых паноў, што кругом сядзелі, кажа ў голас так, каб мужык пачуў:

— Скажыце, калі ласка, вяльможныя панове, якая ёсць розніца паміж мужыком, а свіннёй? І, сёрбаючы чаёк, пан шматзначна паглядае на селяніна.

А мужык не доўга думаючы кажа:

— Ёсць розніца, пане. — Ну якая? — пацікавіўся панок.

— А такая, што мужык есць седзячы, а свіння стоячы, — адрэзаў селянін.

Кругом зрабілася ціха, як макам пасеяў, толькі, выпаўшая з панавай рукі шклянка з недапітым чаем нейк жаласліва дзвенкнула і рассыпалася ў дробныя кавалачкі, а селянін, закончыўшы сілкавацца, закінуў клуначак на плечы і цайшоў на цягнік.

